

Regulácia lobingu na Slovensku: analýza súčasných trendov

Slavomíra Urbanová¹

Abstract: *The Regulation of Lobbying in Slovakia: An Analysis of Contemporary Trends*

One of the fundamental features of liberal democratic systems is the existence of diverse interests that seek to influence government decisions. It is therefore no surprise that the activities of organized interests present a natural and legitimate part of the democratic process. Nevertheless, we regard lobbyists with considerable skepticism, and the concept of lobbying often has negative connotations. This situation is mainly the result of a growth in the diversification and number of organized interests that often act in informal or unfair ways. Trying to distinguish lobbying from corruption or other illegal ways of influencing people in public office has led many countries to make efforts to level the playing field and the processes that take place in it. The result of these efforts is the introduction of the regulation of lobbying, which may be achieved by means of various tools. The aim of this paper is to briefly map the attempts by the Slovak government to establish rules governing the behavior of organized interests in the Slovak Republic and to identify the preferences of the particular actors in the Slovak political system with respect to the issue of regulating lobbying in Slovakia.

Keywords: *Lobbying, Regulation, Register, Self-Regulation, Slovakia, CPI, Public Access to the Legislative Process.*

1. Úvod

Jedným zo základných prvkov liberálne demokratických systémov je existencia rôznorodých záujmov, ktoré sa usilujú o ovplyvnenie vládnych rozhodnutí, najmä v oblasti tvorby jednotlivých politík, legislatívy či v súvislosti s procesmi verejného obstarávania. Pri formulovaní politík je pôsobenie organizovaných záujmov často veľmi významné, pretože do systému vnášajú nevyhnutné vstupy v podobe dôležitých informácií či spätnej väzby. Napriek tomu je na činnosť lobistov vo všeobecnosti nazerané so značnou nedôverou a pojem lobing má často negatívne konotácie. Tento stav má na svedomí predovšetkým postupné navyšovanie počtu a rastúca diverzifikácia charakteru jednotlivých záujmov, ktoré nezriedka jednajú neformálnymi spôsobmi alebo v zákulisí, za zatvorenými dverami, čím sa pohyb aktérov v rámci hracieho poľa stáva menej prehľadným a netransparentným. Okrem toho je dôležité priznať, že nie každý lobista sa vždy správa bezúhonne a čestne, a práve presadzovanie záujmov akýmikoľvek prostriedkami,

¹ Text je skrátenou verziou diplomovej práce obhájenej v júli 2011 na Katedre mezinárodných vzťahů a evropských studií, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita. E-mail: urbanovaslavomira@gmail.com.

vrátane používania nekalých praktík, viedlo v minulosti k presvedčeniu, že lobing sa vo svojej podstate nelíši od korupcie a je tým pádom ilegálny (Control of Lobbying, 1932).

V snahe poprieť stotožňovanie lobingu s korupciou či inými nezákonnými formami ovplyvňovania verejných činiteľov sa jednotlivé štáty medzinárodného spoločenstva už niekoľko desaťročí usilujú o sprehľadnenie hracieho poľa a procesov, ktoré sa v ňom odohrávajú. Sami lobisti si často uvedomujú, že pôsobiť v otvorenom a štrukturovanom prostredí je lepšie, než operovať v tajnosti. Uznávajú, že pri svojich pokusoch o ovplyvnenie verejnej politickej agendy musia byť otvorení a transparentní, a že by sa mali zodpovedať i niekomu inému než len médiám (Zetter 2008: 9).

Reálnym naplnením týchto snáh je zavádzanie regulácie lobingu, ku ktorej môže dochádzať za použitia viacerých nástrojov. Niektoré demokracie sa pokúšajú dosiahnuť transparentnosť skrze legislatívne úpravy slobodného prístupu k informáciám, kým iné sa usilujú regulovať možnosti prístupu organizovaných záujmov do rozhodovacieho procesu. Samotní lobisti vytvárajú v snahe získať dôveru verejnosti v ich činnosť rôzne kódexy správania sa, ktorými sa prihlasujú k základným etickým zásadám komunikácie a zasahovania do rozhodovacieho procesu.

Tvorba nového priestoru, v rámci ktorého dochádza k nárastu záujmovej i názorovej plurality, a tým i k uvedomeniu si potreby určitej úpravy pôsobenia týchto záujmov, sa od roku 1989 odohráva i v prostredí strednej a východnej Európy. Kým „v pruběhu komunistického období byly sociální konflikty autoritářsky tlumeny a vytlačovány z veřejné sféry, po sametové revoluci [...] dochází na jedné straně k erupci dříve potlačovaných skupinových i individuálních zájmů, hodnot a životních orientací, na druhé straně rychle se proměňující politické, ekonomické a sociální podmínky vedou ke vzniku konfliktů nových.“ (Müller 2010: 7; porovnaj s McGrath 2008).

Predmetom hlbšieho skúmania je analýza toho, ako sa k vyššie uvedeným výzvam pôsobenia lobistov v rámci demokratického politického systému stavajú politickí predstavitelia na Slovensku. Napriek preukázateľnej existencii lobingu v slovenskom prostredí nie je totiž daný jav v právnom poriadku štátu zatiaľ komplexne upravený. Lobisti sa so zákonodarcami stretávajú a značná časť kontroly ich kontaktov spočíva iba v zápisoch do kníh návštev na ministerstve, resp. v povinne vedených evidenciách stretnutí. V priebehu doterajšej histórie sa jednotlivé slovenské vlády usilovali o prijatie štyroch legislatívnych návrhov riešiacich problematiku lobingu, ktoré boli predkladané v období medzi rokmi 2000 až 2009. Konkrétne išlo o návrhy z rokov 2000, 2002, 2005 a 2009, ktoré časovo spadajú do obdobia vlád Mikuláša Dzurindu a vlády Roberta Fica. Dva z daných návrhov (z rokov 2000 a 2005) mali dokonca ambíciu zaviesť

povinný register lobistov a povinnosť podávať pravidelné správy o lobistickej činnosti predstaviteľov organizovaných záujmov. Zvyšné dva návrhy sa usilovali „iba“ o inštitucionalizáciu prístupu verejnosti do legislatívneho procesu na všetkých úrovniach štátnej správy.

Z typologického hľadiska sa navrhované modely značne líšia. Na základe dostupných informácií predstavuje návrh z roku 2000 pokus o zavedenie pomerne miernych pravidiel, ktoré by síce od lobistov požadovali vyplnenie registračného formulára a uverejňovanie určitých informácií o ich činnosti, kvantum daných informácií by ale nebolo veľmi veľké a mierne by boli i kontrolné mechanizmy. Na druhej strane, návrh zákona z roku 2005 mal vyššie ambície a usiloval sa o presadenie prísnych ustanovení, ktoré by pre lobistov predstavovali pomerne značné obmedzenie ich činnosti, resp. väčšiu byrokratickú záťaž. Okrem zápisu do povinného registra od lobistov požadoval uverejňovanie informácií o ich každom kontakte s verejnými činiteľmi, pričom nimi podané výkazy by boli kontrolované a za prípadný nesúlاد by mohli byť lobistom uvalené sankcie až do výšky pol milióna slovenských korún.

Debata o možnom zavedení pravidiel upravujúcich pôsobenie organizovaných záujmov v rámci slovenského politického systému prebieha takmer nepretržite. Preto som sa v rámci tejto štúdie rozhodla zhodnotiť, aké nálady a preferencie v súčasnosti zastávajú k problematike regulácie lobingu na Slovensku jednotliví zainteresovaní aktéri. Predovšetkým ma zaujíma, či by sa v rámci slovenského politického prostredia našla podpora pre zavedenie regulácie lobistov (nie lobovaných), a ak áno, v akej podobe. Hlavnú výskumnú otázku danej štúdie by sme mohli artikulovať nasledovne: *„Aký model by bol v rámci slovenského politického prostredia na základe postojov jednotlivých aktérov najakceptovateľnejší?“*

Opieram sa najmä o vlastný výskum realizovaný prostredníctvom dotazníkového šetrenia, v rámci ktorého boli oslovení hlavní aktéri slovenského politického prostredia, ktorí majú právo problematiku lobingu legislatívne upraviť, ako i tí, ktorých by sa takáto legislatíva priamo dotýkala. Dotazníkové šetrenia som realizovala osobne a datujú sa k prvému štvrtroku roku 2011. Keďže som si bola od začiatku spisovania tohto článku vedomá hrozby, že oslovené subjekty nebudú mať záujem zúčastniť sa ňou vytvoreného dotazníkového šetrenia a množstvo zozbieraných informácií by nemuselo byť pre účely zodpovedania stanoveného výskumného zámeru dostačujúce, zamerala som sa i na monitoring dennej tlače a periodík vychádzajúcich na Slovensku, v rámci ktorých by sa objavovali správy o verejných vyjadreniach sledovaných subjektov k problematike lobingu a jeho prípadnej regulácie.

2. Metodológia

Aby som bola schopná uskutočniť analýzu postojov k regulácii lobingu na Slovensku a zhodnotiť, aké pravidlá by našli v radoch slovenskej politickej arény podporu, bolo potrebné prácu metodologicky ukotviť. Na hodnotenie preferencií oslovených aktérov som si zvolila metódu „Hired Guns“ vytvorenú Centrom pre verejnú integritu (CPI), ktorá od roku 2003 predstavuje výskumný nástroj využívaný pri hodnotení zákonov o lobingu v 51 jurisdikciách Spojených štátov amerických (federálna úroveň a 50 štátov). Okrem toho som pracovala s typológiou legislatívnych regulačných systémov, ktorú na základe využitia CPI metódy vytvoril výskumný tím zoskupený okolo Raja Chariho.

CPI metodológia predstavuje kvantitatívnu analytickú metódu, ktorá meria efektivitu zákonných úprav s ohľadom na zabezpečenie transparentnosti a zodpovednosti aktérov tohto systému. Pozostáva z pridelenia číselných hodnôt k 48 otázkam merajúcim konkrétne aspekty legislatívnych úprav lobingu, pričom výsledné skóre sa môže pohybovať v rozpätí od 1 po 100: čím viac sa skóre legislatívneho opatrenia blíži k hodnote 100, tým je daná regulácia považovaná za rozvinutejšiu, resp. prísnejšiu. Otázky sú zamerané na osem kľúčových oblastí týkajúcich sa zverejnenia informácií o lobistoch i Public Affairs agentúrach, ktoré ich zamestnávajú:

- 1) Definícia lobistu
- 2) Registrácia jednotlivých lobistov
- 3) Zverejnenie výdajov jednotlivých lobistov
- 4) Zverejnenie výdajov zamestnávateľa
- 5) Elektronické podanie
- 6) Verejný prístup (k registru lobistov)
- 7) Vynútenie dodržiavania
- 8) Opatrenia týkajúce sa tzv. „otáčavých dverí“ (hlavný dôraz na „cooling off“ obdobie)
(pozri prílohu č. 1) (Hired Guns: methodology).

„Hired Guns“ metóda predstavuje rámec analýzy legislatívnych úprav lobingu, ktorý je schopný reagovať na výraznú odlišnosť týchto úprav v jednotlivých štátoch USA. Rozsah daného výskumného nástroja preto umožňuje jeho aplikáciu i na jurisdikcie mimo prostredia Spojených štátov. Príkladom prenositeľnosti uvedenej metódy je napr. výskum, ktorý v roku 2010 uskutočnila skupina odborníkov vytvorená okolo Raja Chariho, ktorá hodnotila a porovnávala

úroveň všetkých doposiaľ existujúcich právnych úprav týkajúcich sa problematiky lobingu (Chari et al. 2010).

Autori daného výskumu na základe výsledkov hodnotenia jednotlivých regulačných úprav identifikujú tri základné „ideálne typy“², resp. modely legislatívnych regulačných systémov: slabo regulované systémy, stredne regulované systémy a systémy, ktoré sú vysoko regulované. Slabo regulované systémy predstavujú tie jurisdikcie, ktorých CPI skóre dosahuje hodnoty 1 až 29³, a tým pádom sa tento typ vzťahuje na Nemecko, Európsky parlament, Európsku komisiu a Poľsko. Stredne regulované systémy predstavujú tie jurisdikcie, ktorých CPI skóre dosahuje hodnoty 30 až 59. Do tejto skupiny sú zaraďované všetky jurisdikcie v Kanade, niekoľko štátov USA, Litva, Maďarsko, Austrália a Taiwan. Vysoko regulované systémy predstavujú tie jurisdikcie, ktorých CPI skóre sa pohybuje v rozpätí 60 až 100 bodov. Do tejto skupiny patrí federálna legislatíva a zvyšné jurisdikcie USA (predstavujú viac ako 50 % všetkých štátov USA). Pravidlá charakterizujúce tieto modely prehľadne zhŕňa príloha č. 2.

3. Aký model regulácie je na Slovensku akceptovateľný?

Ako už bolo spomenuté v úvode, cieľom tejto štúdie je zhodnotiť, aké postoje k problematike regulácie lobingu zastávajú jednotliví aktéri slovenského politického prostredia, resp. zistiť, aký spôsob regulácie by bol pre nich najakceptovateľnejší. V týchto pasážach sa opieram najmä o vlastný výskum realizovaný prostredníctvom dotazníkového šetrenia, ako i o vyjadrenia dotýčajúcich subjektov v tlači a iných médiách.

Dotazník vypracovaný v elektronickej podobe som v prvom polroku 2011 rozposlala tým subjektom, ktoré majú právo problematiku lobingu legislatívne upraviť, ako i tým, ktorých by sa takáto legislatíva týkala. Konkrétne ide o: jednotlivé vládne úrady, ktoré sa danej problematike venujú; hlavné politické strany, ktoré sa počas realizácie výskumu podieľali na výkone zákonodarnej moci, t.j. v parlamentných voľbách uskutočnených v lete roku 2010 získali poslanecké mandáty v NR SR⁴, ako i o strany, ktoré boli súčasťou parlamentu v predchádzajúcom volebnom období; vybrané mimovládne organizácie; profesionálne

² Ideálny typ je tvorený charakteristikami a elementárnymi prvkami určitého fenoménu, nezodpovedá ale všetkým charakteristikám daného konkrétneho prípadu. Vytvára rámec, ktorý nám pomáha pochopiť spoločné trendy, rovnako ako i rozdiely (Chari et al. 2007: 426-427).

³ Dané rozpätie autori zvolili z viacerých príčin, ako kvalitatívnych, tak i kvantitatívnych. Kvalitatívne dôvody sú dané skutočnosťou, že v rámci stanoveného bodového rozhrania disponujú jednotlivé právne úpravy podobnými charakteristikami. Kvantitatívne dôvody predstavuje najmä vytvorenie rovnomerných rozstupov v rámci celkovej bodovej škály (slabo regulované systémy – rozhranie 28 bodov, stredne regulované – 29 bodov, vysoko regulované – 27 bodov, keďže sa na vrchole rebríčka nachádza štát Washington so ziskom 87 bodov; teoreticky by toto rozhranie mohlo byť i 40 bodové) (Chari: 34).

⁴ Za samostatné politické subjekty v NR SR považujem len tie, ktorých poslanci boli členmi jedného z poslaneckých klubov. Subjekty Občianska konzervatívna strana a Obyčajní ľudia preto v rámci dotazníkového šetrenia neoslovovala, ani s nimi nebude pracovať v rámci analýzy výsledkov výskumu.

konzultačné agentúry; profesné či sektorové združenia; odborové združenia; či iných predstaviteľov organizovaných záujmov, ktorých zoznam prehľadne zhŕňa tabuľka č. 1. Výber oslovených subjektov bol ovplyvnený tým, či sa účastníci pripomienkového konania, ktoré sa týkalo predchádzajúcich návrhov zákonov usilujúcich o zavedenie úpravy lobingu, ktoré spomínam v predchádzajúcej časti, verejne sa k týmto návrhom vyjadrovali alebo majú garantované miesto za stolom v rámci poradných orgánov vlády.

V rámci uvedenej analýzy budu pracovať s CPI metodológiou a s modelmi regulačných systémov, ktoré typologicky vymedzil výskumný tím Chari et al..

Tabuľka č. 1: Zoznam 32 oslovených subjektov v rámci dotazníkového šetrenia

Sektor	Subjekt	Sektor	Subjekt
Vládne úrady	Odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boj proti korupcii	Obchodné združenia	Združenia podnikateľov Slovenska
Politické strany	Poslanecký klub SDKÚ-DS		Slovenská obchodná a priemyselná komora
	Poslanecký klub KDH		Zväz priemyslu Slovenska
	Poslanecký klub Most-Híd		Klub 500
	Poslanecký klub SaS	Poľnohospodárske združenia	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
	Poslanecký klub Smer-SD		Združenie vlastníkov pôdy a agropodnikateľov Slovenska
	Poslanecký klub SNS		Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR
	ĽS-HZDS	Zamestnávateľské združenia	Republiková únia zamestnávateľov
	SMK		Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení
Mimovládne organizácie	Transparency International Slovensko	Odborové združenia	Odborový zväz KOVO
	OZ Partnerstvá pre prosperitu		Integrovaný odborový zväz
Profesionálne konzultačné agentúry	FIPRA Slovakia	Profesné združenia	KOZ SR
	Seesame, s. r. o.		Slovenská advokátska komora
	ProPublicum, spol. s r. o.		Slovenská asociácia farmaceutických spoločností
	Asociácia public relations SR	Iné združenia	Slovenská lekárnická komora
	Castor & Pollux, a. s.		Združenie miest a obcí Slovenska

Zdroj: autorka

Dotazník bol vypracovaný v rozsahu šesťdesiatich deviatich otázok, ktoré sa týkajú problematiky prípadnej zákonnej úpravy pôsobenia organizovaných záujmov na Slovensku⁵. Pri zostavovaní otázok som sa zamerala jednak na problematiku všeobecného vnímania lobingu a lobistov na Slovensku, spôsob jeho prípadnej úpravy, ako i na konkrétne parametre legislatívnych ustanovení, ktoré v rámci analýzy existujúcich regulačných modelov sleduje CPI, ako i Chari et al.. Otázky sú v záujme väčšej prehľadnosti rozdelené do jedenástich tematických okruhov (sekcii A - K) týkajúcich sa: A) definície lobistu; B) spôsobov regulácie lobingu; C) registrácie jednotlivých lobistov; D) zverejňovania informácií o výdajoch jednotlivých lobistov; E)-F) zverejňovania informácií o výdajoch zamestnávateľov/klientov lobistov; G) možnosti elektronického podávania požadovaných informácií; H) vynucovania dodržiavania jednotlivých ustanovení prípadnej úpravy; I) pravidiel upravujúcich postavenie bývalých verejných činiteľov; J) priorit oslovených subjektov; a v neposlednom rade K) vnímania efektivity legislatívnych regulačných modelov (pozri prílohu č. 3).

Z celkového počtu oslovených subjektov (tridsať dva) odpovedalo desať aktérov. Návratnosť daného dotazníka tým pádom predstavuje 31,25 %. Návratnosť rozposlaného dotazníka však v jeho jednotlivých sekciách značne kolíše. V sekcii A a B je návratnosť 31,25 %. V sekcii C je to 22, resp. 25 %⁶. Návratnosť sekcií D, E, F a sekcie H predstavuje 16 %. V sekciách G, I a K je to 12,5 %. A v rámci sekcie J predstavuje návratnosť dotazníka len 9 %. Proporčné zastúpenie jednotlivých sektorov v odpovediach na dotazník zhŕňa tabuľka č. 2.

Okrem toho na sekcie, ktoré majú nízku návratnosť, odpovedali prevažne tí aktéri, ktorí by o podobe zákonnej úpravy rozhodovali, a len v malej miere tí, ktorých by sa takáto legislatíva priamo dotýkala. Okrem toho, sú títo aktéri známi častým deklarováním úsilia o ztransparentnenie hracieho poľa v rámci slovenského politického systému. Vo výsledkoch výskumu nám tak chýbajú vyjadrenia predstaviteľov samotných organizovaných záujmov. V tomto smere sa ale môžeme oprieť o postoje, ktoré dotknuté subjekty v období najintenzívnejšej diskusie o možnostiach úpravy lobingu (2000-2009) verejne deklarovali na jednaniach poradných orgánov vlády, v rámci rôznych odborných konferencií či v tlačových správach. Ich postoje reflektujem po analýze výsledkov dotazníkového šetrenia.

⁵ Dotazník a jeho výsledky sú zaznamenané v prílohe č. 3.

⁶ Na väčšinu otázok odpovedalo sedem aktérov, na tri otázky však odpovedali ôsmi respondenti.

Tabuľka č. 2: Zastúpenie sektorov v odpovediach na jednotlivé sekcie dotazníka

Sektor	Počet respond.	Sekcia A	Sekcia B	Sekcia C	Sekcia D	Sekcia E	Sekcia F	Sekcia G	Sekcia H	Sekcia I	Sekcia J	Sekcia K
Vládne úrady		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Politické strany		3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	2
Mimovládne organizácie		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Profesionálne konzultačné agentúry		1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0
Obchodné združenia		1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poľnohospodárske združenia		1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Zamestnávateľské združenia		2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Odborové združenia		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Profesné združenia		1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Iné združenia		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkom		10	10	8	8	8	8	4	5	4	3	4

Zdroj: autorka.

Napriek uvedeným skutočnostiam sa pokúsim zo získaných dát vyvodit' všeobecné trendy, ktoré predstavujú náhľad do súčasných nálad aktérov slovenského politického prostredia v tejto otázke a ktoré sa môžu stať podkladom pre rozsiahlejší výskum⁷.

V nasledujúcich pasážach hodnotím výsledky dotazníkového šetrenia bez toho, aby som jednotlivých respondentov konkrétne menovala. V sprievodnom liste pripojenom k dotazníku som totiž jednotlivým subjektom garantovala anonymitu.

Čo sa týka metodológie vyhodnocovania dotazníka, percentuálne hodnotenie odpovedí sa odvíja od počtu vybraných možností u konkrétnej otázky, nie od celkového počtu aktérov zúčastnených na danom šetrení.

Z výsledkov dotazníka vyplýva, že 80 % respondentov⁸ vníma v slovenskom prostredí potrebu konkrétne vymedziť obsah pojmov „lobista“ a „lobing“, čo je pri zavádzaní legislatívnej regulácie lobingu jeden z najdôležitejších krokov, keďže je nevyhnutné hneď v úvode určiť, koho by sa jednotlivé ustanovenia zákona týkali a koho činnosť by obmedzovali. 29 % respondentov⁹ pritom zastáva názor, že do definície lobistu a lobistických aktivít by mali byť zahrnutí ako profesionálni konzultanti pôsobiaci v rámci profesionálnych konzultačných agentúr, tak i tzv. „in-house“ lobisti určitých spoločností a ich pracovná náplň. V záujme väčšej prehľadnosti a jednoznačnosti definície lobistu a lobingu sa 57 % respondentov¹⁰ stotožňuje s tvrdením, že daná definícia by mala obsahovať i výčet osôb a činností, ktoré za lobing, resp. lobistov považované nie sú.

Až 70 % respondentov¹¹ vníma potrebu určitým spôsobom upraviť v prostredí Slovenskej republiky pôsobenie organizovaných záujmov pri komunikácii s verejnými činiteľmi. Preferovaným spôsobom úpravy lobingu v slovenskom prostredí je ale zo strany oslovených subjektov dobrovoľná samoregulácia, ktorej dodržiavanie by vynucoval ten-ktorý predstaviteľ organizovaných záujmov. K tejto variante sa prikláňa 44,4 % respondentov¹². Tento postoj môže byť vo veľkej miere poznačený i neúspechom presadiť predchádzajúce návrhy zákonov, ktoré sa usilovali zaviesť povinné registre lobistov. Právnu úpravu založenú na povinnom podriadení sa,

⁷ Dopomôže jej k tomu zvolený sled otázok v dotazníku, ktorý garantuje zachytenie postojov k základným aspektom zavedenia zákonnej úpravy lobingu v úvode dotazníka (sekcie A – B), pričom zvyšné sekcie (C – I) sa zameriavajú na konkrétne znenie jednotlivých ustanovení regulačnej úpravy. Sekcia J sleduje zakotvenie akých ustanovení zákona by respondenti aktívne presadzovali. V rámci sekcie K sa usilujem zmapovať postoje oslovených subjektov k efektívnosti legislatívnej úpravy lobingu. Ide o doplnkové informácie, ktoré nám síce môžu pomôcť v lepšom chápaní postojov a preferencií respondentov, nepredstavujú však gro výskumu.

⁸ Bližšie sa jedná o tri politické strany, jednu nevládnú organizáciu, jednu profesionálnu konzultačnú agentúru a troch zástupcov profesných a zamestnávateľských združení.

⁹ 29 % respondentov predstavujú tri politické strany, jedno obchodné združenie, jedno zamestnávateľské združenie a jedno profesné združenie.

¹⁰ Konkrétne sa ide o tri politické strany a jedno profesné združenie.

¹¹ Takýto postoj zastávajú konkrétnejšie tri politické strany, jedna nevládna organizácia, dve zamestnávateľské združenia a jedno profesné združenie.

¹² Daných 44,4 % predstavujú dve politické strany, jedna profesionálna konzultačná agentúra a jeden zástupca zamestnávateľských združení.

ktorej dodržiavanie by bolo vynucované štátnymi orgánmi by podporovalo 33,3 % respondentov¹³. V tomto prípade by 58 %¹⁴ viac podporovalo ustanovenie jednotného kódexu správania sa lobistov, než povinný register. Ten by podporilo 42 % respondentov¹⁵. Čo je prekvapivé, pretože právnu reguláciu lobingu by v predchádzajúcej otázke podporovalo menej aktérov.

Napriek uvedeným trendom inklinujúcim k podpore samoregulácie lobingu by časť respondentov bola ochotná akceptovať i povinný register lobistov. Po sumarizácii odpovedí jednotlivých respondentov je ale prekvapením, že sa slovenskí politickí aktéri v priemere prikláňajú k zavedeniu prísnych opatrení. Až 42 % respondentov¹⁶ zastáva názor, že kritériom upravujúcim povinnosť registrácie lobistu by mal byť už zámer kontaktovať verejných činiteľov, ktoré je v tejto súvislosti považované za jedno z najprísnejších a v praxi sa využíva len ojedinele. Len 8 %¹⁷ si myslí, že povinnosť registrácie lobistov by sa mala odvíjať od výšky finančných prostriedkov vynaložených na lobistické aktivity, resp. získaných z lobistickej činnosti. Okrem toho, 29 % respondentov¹⁸ sa domnieva, že lobing by nemal vôbec prebiehať bez predchádzajúcej registrácie lobistu, čo odzrkadľuje preferenciu kritéria, že lobisti by sa mali registrovať hneď, ako pocítia potrebu alebo majú zámer kontaktovať určitého verejného činiteľa, t.j. pred tým, než sa tento kontakt uskutoční¹⁹.

V oblasti týkajúcej sa povinnosti zverejňovať informácie o výdajoch jednotlivých predstaviteľov organizovaných záujmov vynaložených na lobistické aktivity sa respondenti opäť prikláňali k ustanoveniu prísnejších pravidiel. 60 % respondentov²⁰ sa domnieva, že lobisti by

¹³ Túto možnosť si spomedzi ponúkaných odpovedí vybrala jedna nevládna organizácia, jedno poľnohospodárske a jedno profesné združenie.

¹⁴ Kódex správania sa lobistov ako spôsobu právnej úpravy lobingu, ktorého dodržiavanie by vynucovali štátne orgány, by podporili tri politické strany, jedna profesionálna konzultačná agentúra, jedno poľnohospodárske združenie, jedno zamestnávateľské združenie a jedno profesné združenie.

¹⁵ Register lobistov by podporili dve politické strany, jedna nevládna organizácia, jedno poľnohospodárske združenie a jedno profesné združenie.

¹⁶ Bližšie sa jedná o tri politické strany a hnutia, jednu medzivládnu organizáciu a jedno profesné združenie.

¹⁷ Konkrétne tento postoj zastáva jedna politická strana.

¹⁸ Daný postoj zastáva konkrétnejšie jedna medzivládna organizácia a jedno profesné združenie.

¹⁹ V súvislosti s požiadavkami na obnos informácií, ktoré by mali byť lobisti povinní v rámci registrácie uviesť, sa respondenti vyjadrili nasledovne: 87,5 % (dve politické strany, jedna medzivládna organizácia, jedna profesionálna konzultačná agentúra, jedno poľnohospodárske združenie, jedno profesné združenie a jedno zamestnávateľské združenie) sa domnieva, že lobisti by mali uvádzať oblasť svojho záujmu, ako i čísla konkrétnych legislatívnych návrhov, v súvislosti s ktorými sa angažujú; 62,5 % (t.j. dve politické strany, jedna medzivládna organizácia, jedno poľnohospodárske združenie a jedno zamestnávateľské združenie) sa prikláňa k tomu, že lobisti by mali uvádzať meno, resp. názov každého svojho zamestnávateľa; 57 % respondentov (dve politické strany, jedna medzivládna organizácia a jedno poľnohospodárske združenie) by od lobistov požadovalo doplňujúce informácie o type ich pracovného pomeru; 72 % (dve politické strany, jedna medzivládna organizácia, jedno poľnohospodárske združenie a jedno profesné združenie) by požadovalo informácie o nákladoch vynaložených na lobing; a 85 % (tri politické strany, jedna medzivládna organizácia, jedno poľnohospodárske združenie a jedno profesné združenie) sa domnieva, že lobisti by k svojej registrácii mali priložiť i fotografiu.

²⁰ Daných 60 % predstavujú dve politické strany a jedna medzivládna organizácia.

tieto informácie mali uverejňovať pravidelne, pričom rovnako 60 %²¹ preferuje, aby sa tak dialo vo frekvencii aspoň tri krát v priebehu dvoch rokov.

V súvislosti s požiadavkami na informácie, ktoré by mali byť lobisti povinní v rámci správ o výdajoch uviesť, sa respondenti vyjadrili nasledovne: 80 %²² sa prikláňa k tomu, aby lobisti uverejňovali informácie o výške svojej odmeny/platu; 60 %²³ sa domnieva, že lobisti by mali identifikovať zamestnávateľa, resp. klienta, v ktorého mene vynaložili určitý konkrétne uvedený výdaj; 80 %²⁴ respondentov preferuje, aby lobisti uvádzali i príjemcu určitého výdaju; 80 %²⁵ by súhlasilo s tým, aby lobisti v rámci správ o výdajoch uverejňovali i oblasť svojho pôsobenia i čísla konkrétnych návrhov, v súvislosti s ktorými sa angažujú²⁶.

60 %²⁷ respondentov sa v tejto súvislosti prikláňa k tomu, že zákonná úprava lobingu by mala upravovať obdarúvanie verejných činiteľov jednotlivými lobistami, pričom 40 %²⁸ by preferovalo, aby bola možnosť dávať dary obmedzená a aby museli byť ohlasované príslušnému kontrolnému orgánu. Okrem toho, 60 %²⁹ respondentov by do zákonnej úpravy lobingu zakomponovalo i problematiku darovania príspevkov na predvolebnú kampaň. 80 %³⁰ by preferovalo, aby boli príspevky povolené a jediným obmedzením bolo, že by museli byť zverejnené.

Zhodne - 60 %³¹ respondentov by bolo ochotných podporiť ustanovenie, ktoré by vyžadovalo, aby správy o výdajoch podávali i zamestnávateľa, resp. klienti lobistu. V otázke toho, či by mali zamestnávateľa/klienti uvádzať i výšku platu/odmeny lobistu, sa respondenti nezhodujú.

V rámci sekcie venovanej problematike umožnenia elektronického podávania požadovaných informácií sa všetci respondenti prikláňajú k tomu, aby táto možnosť poskytovaná bola. Všetci respondenti sa okrem toho v rámci dotazníka zhodli na tom, že jednotlivé informácie o lobistoch a ich zamestnávateľoch/klientoch by mali byť prístupné verejnosti³²

²¹ Tento postoj zastáva jedna politická strana, jedna nevládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

²² Daných 80 % predstavujú dve politické strany, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

²³ Daných 60 % predstavuje jedna politická strana, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

²⁴ Daných 80 % predstavujú dve politické strany, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

²⁵ Daných 80 % predstavujú opäť dve politické strany, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

²⁶ Naopak, respondenti by nepožadovali: informácie o presných dátumoch vynaloženia konkrétneho výdaju či podrobnejší popis konkrétneho výdaju. 40 % respondentov (tri politické strany a jedno zamestnávateľské združenie) by nevyžadovalo uverejňovanie informácií o výdajoch, ktoré lobisti vynakladajú na príbuzných verejných činiteľov, a rovnako 40 % (rovnako ide o tri politické strany a jedno zamestnávateľské združenie) by sa uspokojilo so správou, ktorá by neobsahovala informácie o priamych obchodných vzťahoch s verejnými činiteľmi, kandidátmi na verejné funkcie, resp. členmi ich domácnosti.

²⁷ Daných 60 % predstavujú dve politické strany a jedna medzivládna organizácia.

²⁸ Tento názor konkrétne zastávajú dve politické strany.

²⁹ Daných 60 % predstavuje jedna politická strana, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

³⁰ Daných 80 % predstavujú, v tomto prípade, dve politické strany, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

³¹ Daných 60 % predstavuje jedna politická strana, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

³² 60 % sa pritom prikláňa k tomu, aby boli zoznamy aktívnych lobistov zverejnené v podobe elektronickej databázy s možnosťou vyhľadávania.

80 %³³ respondentov súhlasí i s tým, aby bola pravdivosť a úplnosť informácií o lobistoch a ich zamestnávateľoch/klientoch, zozbieraných v rámci registrácie a správ o výdajoch, kontrolovaná³⁴. So zavedením sankcií za neskoré či neúplné podanie registrácie alebo správy o výdajoch by však respondenti ochotní súhlasiť neboli.

To, že výsledky dotazníka nasvedčujú prikláňaniu sa k prísnejším pravidlám, súvisí so skutočnosťou, že na otázky vo viacerých sekciách odpovedalo okolo 12 - 20 % všetkých oslovených subjektov, resp. cca 50 % subjektov, ktorí zaslali odpoveď aspoň na jednu otázku dotazníka. Tým pádom majú uvedené odpovede nižšiu výpovednú hodnotu a predpokladám, že výsledné hodnoty sú dané tým, že minimálne 60 % aktérov, ktorí na tieto otázky odpovedali, je charakterizovaných deklarovaním úsilia o transparentnenie hracieho poľa v rámci slovenského politického systému. Okrem toho, značná časť tejto skupiny respondentov predstavuje tých hráčov, ktorí by o podobe zákonnej úpravy rozhodovali, a len v malej miere tých, ktorých by sa takáto legislatíva priamo dotýkala.

Z politických strán sa napríklad Smer-SD, konkrétne jej podpredseda, Pavol Paška viackrát nechal počuť, že nám osobitný zákon upravujúci pôsobenie organizovaných záujmov v rámci ich kontaktov s verejnými činiteľmi chýba a že by vznik takejto normy podporil. V súvislosti s diskusiami o zákone o lobingu, ktoré sa objavovali i v minulosti, poznamenal, že sa skončili i kvôli tomu, že je veľmi ťažké vytvoriť legislatívu, ktorá by vystihla podstatu, najmä „keď na jednej strane máte určitú sumu individuálnych a kolektívnych práv aj v ekonomickej oblasti a na strane druhej existuje tzv. verejný záujem, ktorý je úplne opačný z pohľadu kontroly, transparentnosti, boja proti korupcii“ (TASR 2011b). Poslanec Smer-SD Róbert Madej predchádzajúcim pokusom o zavedenie právnej úpravy lobingu vyčítal predovšetkým to, že boli inšpirované úpravou v Spojených štátoch a usilovali sa tým pádom o zavedenie prvkov anglosaského právneho systému, ktoré nezodpovedajú našim podmienkam (Správa o 46. schôdzi NR SR).

Bývalý poslanec SMK Gábor Gál sa v minulosti, konkrétne v období, kedy sa prejednával návrh zákona o lobingu vytvorený Danielom Lipšicom, vyjadril s pochybnosťami, či by bolo zavedenie osobitného zákona efektívne. Tvrdil, že jedným z dôsledkov prijatia takého zákona môže byť snaha lobistov utajovať svoju činnosť: „Môže to spôsobiť, že aj to, čo je dnes v rámci stretnutí s lobistami transparentné, prejde do šedej zóny“ (Gál podľa Borčin 2005).

³³ Daných 80 % predstavujú opäť dve politické strany, jedna medzivládna organizácia a jedno zamestnávateľské združenie.

³⁴ Jednotliví aktéri sa už ale nezhodujú v tom, komu by mala byť zverená právomoc na vykonávanie povinných hodnotení a kontrol. 50 % respondentov sa prikláňa k tomu, aby danou autoritou disponovala nejaká štátna inštitúcia, ktorá by mala dané kontroly i priamo vykonávať. Zvyšných 50 % je v tejto otázke nevyhranených, resp. považujú danú záležitosť za vec spoločenskej diskusie a dohody.

Spomedzi politických strán je verejne známy i postoj KDH, ktoré stálo nielen u zrodu dvoch návrhov legislatívnej úpravy lobingu, ale za zavedenie povinného registra sa stavia i v súčasnosti. Po prípadnom úspechu v marcových voľbách hnutie opäť plánuje pripraviť zákon o lobingu (TASR 2012).

V tomto období boli proti prijatiu daného legislatívneho návrhu i odborári, zamestnávateľia, Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS), Slovenská živnostenská komora a Slovenský živnostenský zväz. Návrh podľa KOZ a RÚZ vážne zasahoval do ich postavenia ako dvoch kľúčových sociálnych partnerov vlády v rámci modelu tripartity. Podnikatelia namiesto špeciálneho zákona navrhovali sprehľadniť celý tok informácií pri lobingu, t.j. napríklad upraviť pravidlá medzirezortného pripomienkového konania a zaviesť povinnosť zverejňovať stanoviská k zákonom na internetovej stránke. ZMOS mal obavy predovšetkým z toho, že zákon o lobingu by oslabil vplyv samosprávy na tvorbu zákonov a ekonomických rozhodnutí na centrálnej úrovni (Borčín, Tettinger 2003).

Konzultačné firmy, PR agentúry či organizácie tretieho sektora by zákon upravujúci lobing uvítali, pretože je podľa nich „potreba odlišovať transparentný lobing od všetkého ostatného – aj od korupcie. [...] Rozumná legislatívna úprava by [...] dala transparentným lobistickým firmám legitimitu a prispela by k prečisteniu brandže“ (Sedlák, Záborský 2003).

Podľa prezidentky Aliancie Fair-play, Zuzany Wienk sú však ustanovenia zákona jedna vec a to, či ho chcú jednotliví aktéri dodržiavať a či ho vedia obísť, druhá. „Zatiaľ sa ukazuje, že všetky takéto etické predpisy sú na Slovensku významne obchádzané. Myslím, že by to bol aj osud zákona o lobingu“ (Zuzana Wienk podľa TASR 2011a).

4. Analýza modelu akceptovateľného regulačného systému

Z výsledkov dotazníkového šetrenia môžeme odsledovať niekoľko trendov v postojoch respondentov.

Väčšina aktérov, ktorí na výskume participovali sa pritom prikláňajú k sledovaniu pôsobenia organizovaných záujmov prostredníctvom samoregulácie. Časť by bola ochotná akceptovať i zavedenie povinného registra, v rámci ktorého by boli lobisti povinní zverejňovať množstvo informácií o svojej činnosti.

Keďže sa ale dotazníkového šetrenia zúčastnilo malé množstvo aktérov, je potrebné brať pri analýze trendov v postojoch slovenského politického prostredia k akceptovateľnosti regulácie lobingu do úvahy i verejné deklarácie mnohých relevantných subjektov v médiách. Tým pádom sme schopní škálu sledovaných aktérov a ich postojov rozšíriť a identifikovať určité inklinácie

k tej alebo onej úprave. Celkovo som zhromaždila informácie o postojoch šiestich politických strán a hnutí, dvoch mimovládnych organizácií, jednej profesionálnej konzultačnej agentúry, troch obchodných združení, jedného poľnohospodárskeho združenia, dvoch zamestnávateľských združení, jedného odborového združenia a jedného „iného“ združenia.

Získané odpovede a verejné vyhlásenia odzrkadľujúce náčrt súčasných trendov v postojoch respondentov hodnotím pomocou CPI metodológie, za použitia ktorej získavame po analýze jednotlivých bodov výslednú hodnotu indexu 33, maximálne 47 bodov, na základe čoho by sa daný režim prikláňal k modelu *stredne* regulovaného systému, ktorý sa vyznačuje miernejšími pravidlami (pozri tabuľku č. 3).

Do tejto skupiny regulačných modelov sú zaraďované všetky jurisdikcie v Kanade, niekoľko štátov USA, Litva, Maďarsko, Austrália a Taiwan. V týchto systémoch pravidlá registrácie jednotlivých lobistov zahŕňajú nasledovné: v rámci definície lobistov rozoznávajú i lobistov kontaktujúcich exekutívu, nielen legislatívu (s výnimkou Maďarska); definované sú i určité podmienky zverejňovania výdajov lobistov (výnimku v tomto prípade predstavuje federálna legislatíva v Austrálii); disponujú systémom elektronickej registrácie; verejnosti je sprístupnený pravidelne aktualizovaný register lobistov; štátna agentúra disponuje kontrolnými právomocami; stanovujú „cooling off“ obdobie, ktoré musí ubehnúť predtým, než sa bývalý zákonodarca môže registrovať ako lobista (s výnimkou Maďarska, ktoré toto obdobie stanovené nemá) (Chari et al. 2010: 106).

Tabuľka č. 3: Náčrt akceptovateľného modelu regulačného systému (CPI index)

Kľúčová oblasť	Otázka	Body
Definícia lobistu	1. Okrem lobistov zákonodarných orgánov, rozoznáva definícia i lobistov exekutívy?	3
	2. Koľko musí jedinec zarobiť, resp. minúť, aby mohol byť považovaný za lobistu, alebo aby sa musel ako lobista registrovať?	0
Registrácia jednotlivých lobistov	3. Vyžaduje sa od lobistu, aby vyplnil registračný formulár?	3
	4. Koľko dní sa môže lobing odohrávať pred tým, než sa vyžaduje registrácia?	0-1
	5. Vyžaduje sa od lobistu, aby pri registrácii uvádzal predmet svojho záujmu, resp. číslo návrhu zákona, v súvislosti s ktorým sa angažuje?	3
	6. Ako často sa od lobistu vyžaduje registrácia?	0-1
	7. V priebehu koľkých dní musí lobista upovedomiť daný kontrolný orgán o zmenách v registrácii?	0-1
	8. Vyžaduje sa od lobistu, aby k registrácii priložil i fotografiu?	1
	9. Vyžaduje sa od lobistu, aby v rámci registrácie uviedol meno (názov) každého zamestnávateľa?	0
	10. Vyžaduje sa od lobistu, aby v registračnom formulári uviedol akékoľvek doplňujúce informácie o type jeho práce (napr. či za ňu obdrží nejakú odmenu; či svoju prácu vykonáva na základe kontraktu alebo trvalého pracovného pomeru)?	0
Zverejnenie výdajov jednotlivých lobistov	11. Vyžaduje sa od lobistu, aby predložil správu o výdajoch?	0-3
	12. Ako často v priebehu dvojročného cyklu sa od lobistu vyžaduje, aby predložil správu o svojich výdajoch?	0
	13. Vyžaduje sa od lobistu, aby v rámci správy o výdajoch uvádzal i výšku svojej odmeny/platu?	0
	14. Sú súhrny výdajov zaraďované do rôznych kategórií (napr. dary, zábava, poštovné,...)?	0-2
	15. Aké výdaje musia byť detailne rozpísané?	0

	16. Vyžaduje sa od lobistu, aby identifikoval zamestnávateľa/klienta, v ktorého mene vynaložil určitý konkrétne uvedený výdaj?	0
	17. Vyžaduje sa, aby bol uvedený i príjemca konkrétne uvedeného výdaju?	0
	18. Vyžaduje sa, aby bol uvedený dátum vynaloženia konkrétneho výdaju?	0
	19. Vyžaduje sa, aby bol uvedený popis konkrétneho výdaju?	0
	20. Vyžaduje sa, aby lobista v rámci správy o výdajoch uvádzal i oblasť svojho pôsobenia, resp. číslo konkrétneho návrhu zákona?	3
	21. Vyžaduje sa, aby lobista uverejňoval výdaje i na členov domácnosti verejných činiteľov?	0
	22. Je lobista povinný zverejňovať priame obchodné vzťahy s verejnými činiteľmi, kandidátmi alebo členmi ich domácnosti?	0
	23. Aké je zákonné ustanovenie pre lobistov v oblasti dávania darov, resp. podávania správ o daroch?	2
	24. Aké je zákonné ustanovenie pre lobistov v oblasti darovania, resp. podávania správ o príspevkoch na kampaň?	1
	25. Vyžaduje sa, aby lobista, ktorý za stanovené obdobie nevynaložil žiadny výdaj, podal správu o nečinnosti?	0
Zverejnenie výdajov zamestnávateľa	26. Vyžaduje sa, aby zamestnávateľ/klient lobistu podal správu o výdajoch?	0
	27. Vyžaduje sa, aby zamestnávateľ/klient v rámci správy o výdajoch uviedol odmenu/plat lobistu?	0
	28. Poskytuje kontrolný orgán možnosť on-line registrácie lobistov/zamestnávateľov?	1
	29. Poskytuje kontrolný orgán možnosť elektronického podania správ o výdajoch lobistov/zamestnávateľov?	1
Verejný prístup	30. Poskytuje kontrolný orgán školenie o tom, ako vyplňať elektronickú registráciu/správu o výdajoch?	1
	31. Umiestnenie/formát registrácie alebo zoznamu aktívnych lobistov:	3
	32. Umiestnenie/formát správ o výdajoch:	3
	33. Náklady na vyhotovenie kópie:	-
	34. Sú vzory registračných formulárov/správ o výdajoch dostupné na internete?	1
	35. Uverejňuje štátna agentúra súhrnné informácie o celkových ročných nákladoch na lobing?	2
	36. Uverejňuje štátna agentúra informácie o celkových nákladoch na lobing podľa záväzných termínov odovzdania správ o výdajoch?	0-2
Vynútenie dodržiavania	37. Uverejňuje štátna agentúra informácie o celkových nákladoch na lobing podľa odvetví, ktoré lobisti zastupujú?	0-2
	38. Ako často sú zoznamy lobistov aktualizované?	1
	39. Je štát zo zákona vyplývajúcou kontrolnou autoritou?	2
	40. Je štátna agentúra orgánom, ktorý vykonáva povinné hodnotenia alebo kontroly?	2
	41. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za neskoré podanie registrácie?	0
	42. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za neskoré podanie správy o výdajoch?	0
	43. Kedy bola naposledy udelená pokuta za neskoré podanie správy o výdajoch?	-
	44. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za podanie neúplnej registrácie?	0
Otáčavé dvere	45. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za podanie neúplnej správy o výdajoch?	0
	46. Kedy bola naposledy udelená pokuta za podanie neúplnej správy o výdajoch?	-
	47. Uverejňuje štát zoznam previnilcov, ktorým boli udelené pokuty, a to buď na internete, alebo v podobe tlačeneho dokumentu?	0
	48. Existuje v danom systéme tzv. „cooling off“ obdobie, ktoré musí ubehnúť pred tým, než sa zákonodarcovia môžu registrovať ako lobisti?	0-2
Celkom		33-47

Zdroj: Autorka podľa *Hired Guns: methodology*.

5. Záver

Hlavná výskumná otázka tejto štúdie znela „*Aký model by bol v rámci slovenského politického prostredia na základe postojov jednotlivých aktérov najakceptovateľnejší?*“ Z výsledkov daného výskumu môžeme odsledovať niekoľko trendov v postojoch respondentov. Väčšina aktérov slovenského politického prostredia, ktorá na výskume participovala, vníma potrebu riešiť problematiku lobingu a určitým spôsobom aktivity zástupcov organizovaných záujmov regulovať. V nasledujúcich pasážach sa zameriam na hodnotenie spôsobov regulácie, ku ktorým sa aktéri slovenského politického prostredia podľa mojich zistení prikláňajú.

Samoregulácia

Predstavitelia nevládných organizácií a jednotlivých združení (najmä z radov profesionálnych konzultačných agentúr, obchodných a odborových združení), ktorí na danom výskume participovali, sa v rámci otázok týkajúcich sa preferovaného spôsobu regulácie lobingu priklonili k samoregulácii³⁵, a to buď k dobrovoľnej samoregulácii jednotlivých subjektov alebo k samoregulácii, ktorá by bola vynucovaná štátnymi orgánmi.

Samoregulácia je preferovaná i viacerými politickými stranami, čo môže súvisieť so skúsenosťami s búrlivou diskusiou o predchádzajúcich legislatívnych návrhoch upravujúcich lobing. Od právnej regulácie môže politické strany tým pádom odrádzať vedomosť o odpore k zavádzaniu povinných registrov zo strany samotných lobistov.

V praktickej rovine si rovnako uvedomujú, že v rámci slovenského politického prostredia neexistuje tradícia výraznejšej regulácie, rovnako ako chýba politická kultúra, ktorá by v tejto otázke aktivizovala nie len samotných účastníkov lobistického kontaktu, t.j. lobistov a lobovaných, ale i širokú verejnosť, aby sa zaujímala o to, aké záujmy a aké konkrétne osoby sa ukrývajú za jednotlivými politickými rozhodnutiami.

Samoregulácia tým pádom predstavuje najakceptovateľnejšiu variantu riešenia pôsobenia organizovaných záujmov na Slovensku.

Ponechanie riešenia danej problematiky na iných legislatívnych normách

Ďalšou alternatívou, ktorá síce nebola v rámci postojov jednotlivých aktérov jednoznačne vyslovená, ale ktorá vo vyjadreniach predstaviteľov nevládných organizácií, odborových, obchodných združení, profesionálnych konzultačných agentúr a niektorých politických strán čiastočne rezonuje, je otázku pôsobenia organizovaných záujmov riešiť osobitnými úpravami a ponechať ju v takej podobe, v akej ju vymedzujú už existujúce právne normy či inak stanovené pravidlá.

Riešením môže byť napríklad novelizácia zákona o štátnej a zákona o verejnej službe. Jednou z alternatív vytýčenia mantinelov legitímneho lobingu je totiž regulácia lobovaných, t.j. verejných činiteľov a nie samotných lobistov. Otvorený a transparentný politický systém, okrem

³⁵ Samoregulácia najčastejšie vychádza z princípu etických či profesných kódexov, ktoré ustanovujú radu pravidiel týkajúcich sa vzťahu lobistov s verejnými činiteľmi, klientmi, verejnosťou, dokonca i s inými lobistami, čím lobistom napomáhajú vo vyhýbaní sa reprezentácie konfliktných alebo protichodných záujmov. Jednotlivé etické kódexy môžu byť naplnené rozdielnym obsahom. Niektoré obsahujú iba všeobecné morálne princípy či pravidlá, iné kladú dôraz na konkrétnejšie etické štandardy, ktoré majú podobu smerníc či doporučení príkladného konania. V niektorých sa môže objavovať i výčet činností a praktík, ktoré sú považované za neprijateľné a ktorých by sa lobisti mali vyvarovať.

toho, zabezpečujú i také úpravy ako Trestný zákon, tzv. korupčný zákon alebo zákon o slobodnom prístupe k informáciám.

Povinný register

Napriek tomu, že sa v dotazníkovom šetrení väčšina respondentov z celého politického spektra priklonila k samoregulačnému modelu, časť respondentov by bola ochotná akceptovať i zavedenie povinného registra, ktorého dodržiavanie by bolo vynucované štátnymi orgánmi.

Prijatie zákonnej úpravy lobingu by podporovali najmä pravicové politické strany a nevládne organizácie, ktoré presadzovali i prijatie predchádzajúcich návrhov zákonov o lobingu. Akceptovali by pritom ustanovenie prísnejších kritérií, ktoré by zodpovedali modelu vysoko regulovaných systémov (pozri prílohu č. 2).

Hoci by prijatie povinného registra boli ochotní podporiť i ostatní aktéri z radov ľavicových politických strán, profesionálnych konzultačných agentúr, zamestnávateľských, poľnohospodárskych a profesných združení, akceptovali by zavedenie iba miernejších pravidiel, ktoré by zodpovedali modelu slabo až stredne regulovaného systému.

Na záver je ale potrebné dodať, že jednotliví aktéri slovenského politického systému, ako vyplýva i z výsledkov dotazníkového šetrenia, nemajú svoje postoje k problematike prípadnej úpravy lobingu jasne vyprofilované a v podstate by za určitých okolností akceptovali zavedenie viacerých modelov regulácie lobingu. Postoje všetkých skúmaných skupín slovenského politického systému však jednoznačne najviac inklinujú k podpore samoregulácie.

Literatúra a zdroje

(Internetové zdroje overené k 10. 3. 2012)

Primárne zdroje

Dotazníkové šetrenie „*Aký model regulácie lobingu je pre Slovensko vhodný, resp. akceptovateľný?*“ realizované na vzorke 32 respondentov zastupujúcich nasledovné sektory slovenského politického systému: vládne úrady, politické strany, mimovládne organizácie, profesionálne konzultačné agentúry, obchodné, poľnohospodárske, zamestnávateľské, odborové, profesné a iné združenia. Január – apríl 2011, <http://www.kwiksurveys.com/>. Príloha č. 4 – neverejná.

OECD. 2008. *Lobbyists, governments and public trust: Building a legislative framework for enhancing transparency and accountability in lobbying*. On-line text (<http://www.oecd.org/dataoecd/5/41/41074615.pdf>).

OECD. 2009. *Lobbyists, government and public trust: Promoting integrity by self-regulation*, GOV/PGC

(2009) 9. On-line text

([http://www.oecd.org/officialdocuments/displaydocumentpdf?cote=gov/pgc\(2009\)9&doclanguage=en](http://www.oecd.org/officialdocuments/displaydocumentpdf?cote=gov/pgc(2009)9&doclanguage=en)).

Správa o 46. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky konanej 6. júla 2005 o 9.01 hodine, on-line text

(<http://www.nrsr.sk/Default.aspx?sid=schodze/rozprava>).

Sekundárne zdroje

Borčín, Ján; Tettinger, Marek. „Správa pre lobistov: Pravidlá hry sú na svete“. *Hospodárske noviny*, 15.03.2003. On-line text (<http://hnonline.sk/c1-22406785-sprava-pre-lobistov-pravidla-hry-su-na-svete>).

Borčín, Ján. „Pravidlá pre lobing: Lipšic narazil na poslancov“. *Hospodárske noviny*, 07.09.2005. On-line text (<http://hnonline.sk/c1-22668135-pravidla-pre-lobing-lipšic-narazil-na-poslancov>).

“Control of Lobbying”, *Harvard Law Review*, Vol. 45, No. 7 (May 1932), pp. 1241-1248, on-line text (<http://www.jstor.org/stable/1331704>).

Hired Guns: methodology, on-line text (<http://projects.publicintegrity.org/hiredguns/default.aspx?act=methodology>).

Chari, Raj. *PO3680 - Comparative Perspective of Lobbying Regulation in the EU*, on-line prezentácia (http://www.tcd.ie/Political_Science/staff/raj_chari/charicourses.php)

Chari, Raj; Murphy, Gary; Hogan, John. 2007. “Regulating Lobbyists: A Comparative Analysis of the United States, Canada, Germany and the European Union”, *The Political Quarterly*, vol. 78, no. 3, July-September, pp. 422-438.

Chari, Raj; Murphy, Gary; Hogan, John. 2010. *Regulating lobbying: a global comparison*. Manchester: Manchester University Press.

Kalniņš, Valts. 2005. *Parliamentary Lobbying between Civil Right and Corruption: An insight into lobbying practices in Latvia and recommendations for the Saeima*. Latvian Institute of International Affairs, Centre for Public Policy PROVIDIUS. On-line text (www.politika.lv/index.php?f=249).

Lloyd, Robert; Casas, Lucy de las. *NGO self-regulation: enforcing and balancing accountability*. One world trust, on-line text (<http://www.oecd.org/dataoecd/58/17/44251309.pdf>).

McGrath, Conor. 2008. “The development and regulation of lobbying in the new member states of the European Union“. *Journal of Public Affairs*, Vol. 8, pp. 15 -32.

- Moore, David. 2006. *NGO Self-Regulation*. International Center for Not-for-Profit Law (ICNL). PowerPoint presentation, on-line text (www.kakovosten-nvo.si/konf_SelfRegulation_Nov06.ppt).
- Müller, Karel B. 2010. „Úvodní slovo editora: Proč lobbying anebo Výzvy svobody v procesu demokratizace a evropeizace“. In: *Lobbying v moderních demokraciích*. Ed. Müller, Karel B. Praha: GRADA, pp. 7 -16.
- Sedlák, Miro; Záborský, Ján. „Lobing: Riešením je zrušiť privilégia niektorých alebo privilegovať všetkých“. *Hospodárske noviny*, 09.01.2003. On-line text (<http://ekonomika.etrend.sk/ekonomika-slovensko/lobing-riesenim-je-zrusit-privilegia-niektorych-alebo-privilegovat-vsetkyh.html>).
- TASR. „Zákon o lobingu v tomto volebnom období asi nebude“. *Sme*. 08.04.2011a. On-line text (<http://www.sme.sk/c/5843269/zakon-o-lobingu-v-tomto-volebnom-obdobi-asi-nebude.html#ixzz1JyUHSPda>).
- TASR. „Paškovi chýba u nás zákon o lobingu“. *Hospodárske noviny*. 09.04.2011b. On-line text (<http://hnonline.sk/slovensko/c1-51510150-paskovi-chyba-u-nas-zakon-o-lobingu>).
- TASR. „VOĽBY12: KDH chce do volieb schváliť zákon o hmotnej zodpovednosti funkcionárov“. NR SR. 06.02.2012. On-line text (<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=udalosti/udalost&MasterID=51620>).
- Urbanová, Slavomíra. 2011. „Regulácia lobingu na Slovensku: doterajšie pokusy a analýza súčasných trendov“, diplomová práca – Brno: KMVES FSS MU. On-line text (https://is.muni.cz/auth/th/220036/fss_m/diploma_lobby_v_SR.pdf).
- Vymětal, Petr. 2010. “Co je lobbying? Vymezení, tradice, diskurz a praktiky lobbyingu”. In: *Lobbying v moderních demokraciích*. Ed. Müller, Karel B. Praha: GRADA, pp. 17 - 53.
- Zetter, Lionel. 2008. *Lobbying: The Art of Political Persuasion*. Hampshire: Harriman House Limited.

Príloha č. 1: Metodológia CPI analýzy

Kľúčová oblasť	Otázka	Body				
Definícia lobistu (max. 7 b.)	1. Okrem lobistov zákonodarných orgánov, rozoznáva definícia i lobistov exekutívy? t.j. Sú jedinci, ktorí lobujú iba predstaviteľov výkonnej moci považovaní za lobistov?	Áno		Nie		
		3 b.		0 b.		
	2. Koľko musí jedinec zarobiť, resp. minúť, aby mohol byť považovaný za lobistu, alebo aby sa musel ako lobista registrovať?	>\$500	>\$100	>\$50	\$50 ≥	akúkoľvek sumu
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.	4 b.
Registrácia jednotlivých lobistov (max. 19 b.)	3. Vyžaduje sa od lobistu, aby vyplnil registračný formulár?	Áno		Nie		
		3 b.		0 b.		
	4. Koľko dní sa môže lobing odohrávať pred tým, než sa vyžaduje registrácia?	16 ≤	11 - 15	6 - 10	1 - 5	0
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.	4b.
	5. Vyžaduje sa od lobistu, aby pri registrácii uvádzal predmet svojho záujmu, resp. číslo návrhu zákona, v súvislosti s ktorým sa angažuje?	Nie		Áno – iba oblasť záujmu	Áno – čísla návrhov	
		0 b.		1 b.	3 b.	
	6. Ako často sa od lobistu vyžaduje registrácia?	Iba raz		Každé 2 roky		Každoročne alebo častejšie
		0 b.		1 b.		2 b.
	7. V priebehu koľkých dní musí lobista upovedomiť daný kontrolný orgán o zmenách v registrácii?	16 ≤	11 - 15	6 - 10	1 - 5	0
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.	4b.
	8. Vyžaduje sa od lobistu, aby k registrácii priložil i fotografiu?	Áno		Nie		
		1 b.		0 b.		

	9. Vyžaduje sa od lobistu, aby v rámci registrácie uviedol meno (názov) každého zamestnávateľa?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	10. Vyžaduje sa od lobistu, aby v registračnom formulári uviedol akékoľvek doplňujúce informácie o type jeho práce (napr. či za ňu obdrží nejakú odmenu alebo nie; či svoju prácu vykonáva na základe kontraktu alebo trvalého pracovného pomeru)?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
Zverejnenie výdavkov jednotlivých lobistov (max. 29 b.)	11. Vyžaduje sa od lobistu, aby predložil správu o výdajoch?	Áno		Nie	
		3 b.		0 b.	
	12. Ako často v priebehu dvojročného cyklu sa od lobistu vyžaduje, aby predložil správu o svojich výdajoch?	0 – 3 krát	4 - 6	7 - 9	10 – viac
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.
	13. Vyžaduje sa od lobistu, aby v rámci správy o výdajoch uvádzal i výšku svojej odmeny/platu?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	14. Sú súhrny výdavkov zaraďované do rôznych kategórií (napr. dary, zábava, poštovné,...)?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	15. Aké výdaje musia byť detailne rozpisované?	Žiadne	v hodnote > \$100	> \$25	≤ \$25
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.
	16. Vyžaduje sa od lobistu, aby identifikoval zamestnávateľa/klienta, v ktorého mene vynaložil určitý konkrétny uvedený výdaj?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	17. Vyžaduje sa, aby bol uvedený i príjemca konkrétne uvedeného výdaju?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	18. Vyžaduje sa, aby bol uvedený dátum vynaloženia konkrétneho výdaju?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	19. Vyžaduje sa, aby bol uvedený popis konkrétneho výdaju?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	20. Vyžaduje sa, aby lobista v rámci správy o výdajoch uvádzal i oblasť svojho pôsobenia, resp. číslo konkrétneho návrhu zákona?	Nie		Áno – iba oblasť pôsobenia	Áno – čísla návrhov
		0 b.		1 b.	3 b.

	21. Vyžaduje sa, aby lobista uverejňoval výdaje i na členov domácnosti verejných činiteľov?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	22. Je lobista povinný zverejňovať priame obchodné vzťahy s verejnými činiteľmi, kandidátmi alebo členmi ich domácnosti?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	23. Aké je zákonné ustanovenie pre lobistov v oblasti dávania darov, resp. podávania správ o daroch?	Dary nemusia byť ohlasované	Dary musia byť ohlasované	Možnosť dávať dary je obmedzená a musia byť ohlasované	Dary sú zakázané
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.
	24. Aké je zákonné ustanovenie pre lobistov v oblasti darovania, resp. podávania správ o príspevkoch na kampan?	Príspevky povolené, nevyžaduje sa ich zverejnenie /zakázané počas doby zasadania	Príspevky povolené, nevyžaduje sa ich zverejnenie /povolené počas doby zasadania	Príspevky povolené, vyžaduje sa ich zverejnenie /zakázané počas doby zasadania	Príspevky povolené, vyžaduje sa ich zverejnenie /povolené počas doby zasadania
		0 b.	0 b.	1 b.	1 b.
					2 b.
	25. Vyžaduje sa, aby lobista, ktorý za stanovené obdobie nevynaložil žiadny výdaj, podal správu o nečinnosti?	Áno		Nie	
Zverejnenie výdajov zamestnávateľa (max. 5 b.)	26. Vyžaduje sa, aby zamestnávateľ/klient lobistu podal správu o výdajoch?	Áno		Nie	
		3 b.		0 b.	
	27. Vyžaduje sa, aby zamestnávateľ/klient v rámci správy o výdajoch uviedol odmenu/plat lobistu?	Áno		Nie	
Elektronické podanie (max. 3 b.)		2 b.		0 b.	
	28. Poskytuje kontrolný orgán možnosť on-line registrácie lobistov/zamestnávateľov?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	29. Poskytuje kontrolný orgán možnosť elektronického podania správ o výdajoch lobistov/zamestnávateľov?	Áno		Nie	

Verejný prístup (max. 20 b.)		1 b.		0 b.	
	30. Poskytuje kontrolný orgán školenie o tom, ako vyplňať elektronickú registráciu/správu o výdajoch?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	31. Umiestnenie/formát registrácie alebo zoznamu aktívnych lobistov:	Iba fotokópie z kancelárie	PDF alebo obrázkové súbory na internete	Elektronická databáza s možnosťou vyhľadávania	Stiahnuteľné súbory a databázy
		1 b.	2 b.	3 b.	4 b.
	32. Umiestnenie/formát správ o výdajoch:	Iba fotokópie z kancelárie	PDF alebo obrázkové súbory na internete	Elektronická databáza s možnosťou vyhľadávania	Stiahnuteľné súbory a databázy
		1 b.	2 b.	3 b.	4 b.
	33. Náklady na vyhotovenie kópie:	< 25€ za stránku		≥ 25€ za stránku	
		1 b.		0 b.	
	34. Sú vzory registračných formulárov/správ o výdajoch dostupné na internete?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	35. Uverejňuje štátna agentúra súhrnné informácie o celkových ročných nákladoch na lobing?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	36. Uverejňuje štátna agentúra informácie o celkových nákladoch na lobing podľa záväzných termínov odovzdania správ o výdajoch?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	37. Uverejňuje štátna agentúra informácie o celkových nákladoch na lobing podľa odvetví, ktoré lobisti zastupujú?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	38. Ako často sú zoznamy lobistov aktualizované?	Polročne alebo	Mesačne	Týždenne	Denne

		zriedkavejšie			
		1 b.	2 b.	3 b.	4 b.
Vynútenie dodržiavania (max. 15 b.)	39. Je štát zo zákona vyplývajúcou kontrolnou autoritou?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	40. Je štátna agentúra orgánom, ktorý vykonáva povinné hodnotenia alebo kontroly?	Áno		Nie	
		2 b.		0 b.	
	41. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za neskoré podanie registrácie?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	42. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za neskoré podanie správy o výdajoch?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	43. Kedy bola naposledy udelená pokuta za neskoré podanie správy o výdajoch?	Pred viac ako 5 rokmi	Pred 4 – 5 rokmi	2 – 3 rokmi	0 – 1 rokom
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.
	44. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za podanie neúplnej registrácie?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	45. Vyplýva zo zákona nejaká sankcia za podanie neúplnej správy o výdajoch?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	
	46. Kedy bola naposledy udelená pokuta za podanie neúplnej správy o výdajoch?	Pred viac ako 5 rokmi	Pred 4 – 5 rokmi	2 – 3 rokmi	0 – 1 rokom/ kontrolný orgán neakceptuje neúplné správy
		0 b.	1 b.	2 b.	3 b.
	47. Uverejňuje štát zoznam previnilcov, ktorým boli udelené pokuty, a to buď na internete, alebo v podobe tlačeného dokumentu?	Áno		Nie	
		1 b.		0 b.	

Otáčavé dveře (max. 2 b.)	48. Existuje v danom systéme tzv. „cooling off“ obdobie, ktoré musí ubehnúť pred tým, než sa zákonodarcovia môžu registrovať ako lobisti?	Áno	Nie
		2 b.	0 b.

Zdroj: Hired Guns: methodology.

Príloha č. 2: „Ideálne typy“ zákonnej regulácie lobingu

	Slabo regulované systémy	Stredne regulované systémy	Vysoko regulované systémy
Ujednania upravujúce registráciu lobistov	Existujú pravidlá týkajúce sa registrácie jednotlivých lobistov, množstvo požadovaných informácií je ale minimálne.	Existujú pravidlá týkajúce sa registrácie jednotlivých lobistov, požaduje sa viacej detailnejších informácií.	Pravidlá týkajúce sa registrácie jednotlivých lobistov sú mimoriadne prísne a vyžadovaných je množstvo detailných a precíznych informácií.
Definícia adresátov lobingu	Rozoznáva iba členov legislatívy a ich zamestnancov.	Rozoznáva tak členov legislatívy a ich zamestnancov, ako i členov exekutívy a ich zamestnancov. Okrem toho sú do definície zahrnutí vedúci úradov a verejní úradníci.	Rozoznáva tak členov legislatívy a ich zamestnancov, ako i členov exekutívy a ich zamestnancov. Okrem toho sú do definície zahrnutí vedúci úradov a verejní úradníci.
Priznanie výdavkov a nákladov	Žiadne pravidlá ani pre jednotlivých lobistov, ani pre ich zamestnávateľov (klientov).	Existujú určité pravidlá pre priznanie nákladov lobistov, neexistuje ale regulácia pre priznanie výdavkov zo strany zamestnávateľov (klientov).	Prísne pravidlá týkajúce sa uverejňovania informácií o výdavkoch lobistov. Existuje i regulácia priznania výdavkov zo strany zamestnávateľov (klientov).
Elektronické vyplňovanie	Slabý systém on-line registrácie; je nutné odovzdávať i papierovú podobu požadovaných dokumentov.	Relatívne robustný systém on-line registrácie, papierová dokumentácia nie je nutná.	Relatívne robustný systém on-line registrácie, papierová dokumentácia nie je nutná.
Prístup verejnosti	Zoznam lobistov je dostupný, ale nie je podrobný, ani nie je pravidelne aktualizovaný.	Zoznam lobistov je dostupný, je podrobný a pravidelne aktualizovaný.	Zoznam lobistov je dostupný, rovnako ako i informácie o ich výdavkoch. Oba zoznamy sú podrobné a pravidelne aktualizované.
Vynútiteľnosť	Málo investície do vynucovacej schopnosti štátom.	Teoreticky existuje štátna agentúra so schopnosťou vynucovať, málokedy toho ale využíva.	Štátna agentúra môže a často uskutočňuje povinné revízie/audity.
Opatrenie týkajúce sa „otáčavých dverí“	Neexistujú časové moratóriá pre bývalých poslancov, aby sa mohli stať lobistami.	Existuje časové moratórium pre bývalých poslancov, aby sa mohli stať lobistami.	Existuje časové moratórium pre bývalých poslancov, aby sa mohli stať lobistami.

Zdroj: Chari et al. 2010: 108, porovnaj s Chari et al. 2007: 424-428.

Príloha č. 3: Výsledky dotazníka

A: Definícia lobistu

1. Vnímate v slovenskom prostredí potrebu konkrétne vymedziť obsah pojmov lobista a lobing?

a)	Rozhodne áno.	3	30 %
b)	Skôr áno .	5	50 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	2	20 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

2. Akí aktéri a aké aktivity by, podľa Vás, mali byť zahrnuté do definície lobistu a lobistických aktivít?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Iba profesionálni lobisti (členovia konzultantských agentúr) a ich pracovná náplň.	1	5 %
b)	Tak profesionálni konzultanti, ako i tzv. „in-house“ lobisti určitých spoločností a ich pracovná náplň.	6	29 %
c)	Predstavitelia asociácií rôznych hospodárskych sektorov či profesií a tá časť ich pracovnej náplne, ktorá je zameraná na kontakt s verejnými činiteľmi.	3	14 %
d)	Členovia MVO a tá časť ich pracovnej náplne, ktorá je zameraná na kontakt s verejnými činiteľmi.	2	10 %
e)	Profesionálni „in-house“ lobisti, predstavitelia asociácií, členovia MVO a tá časť ich pracovnej náplne, ktorá je zameraná na kontakt s verejnými činiteľmi.	3	14 %
f)	Každý, kto určitým (neinštitucionalizovaným) spôsobom komunikuje so štátnymi činiteľmi a zasahuje do rozhodovacieho procesu.	4	19 %
g)	Všetky formy komunikácie s verejnými činiteľmi (i tie, ktoré občanom garantuje Ústava SR).	1	5 %
h)	Neviem.	1	5 %
i)	Iná možnosť –uveďte:	0	0 %

3. Ako by mal byť, podľa Vás, v hore uvedenej definícii špecifikovaný pojem „verejný činiteľ“? (Pri otvorených otázkach máte

možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Ako iba predstaviteľ legislatívnej zložky moci štátu, t.j. poslanec NR SR.	2	17 %
b)	Ako iba predstaviteľ exekutívy, t.j. člen vlády a hlava štátu.	2	17 %
c)	Definícia by mala zahŕňať obe spomínané zložky moci.	5	42 %
d)	Definícia lobistu a lobistických aktivít by pri špecifikácii pojmu „verejný činiteľ“ mala vychádzať z Trestného zákona (č.300/2005 Z. z.).	1	8 %
e)	Neviem.	0	0 %
f)	Iná možnosť – uveďte:	2	17 %
	- Každý kto je vystavovaný konfliktu záujmu.		
	- Tak ako je v súčasnosti definovaný pojem verejný činiteľ v legislatíve,		

resp. ako sa rozšíri alebo zúži v prípade prijatia zákona o lobbingu.

4. Mala by, podľa Vás, definícia lobistu obsahovať i konkrétny výčet osôb a činností, ktoré za lobing, resp. lobistov považované NIE sú?

a) Rozhodne áno.	1	14 %
b) Skôr áno .	3	43 %
c) Nevie.	1	14 %
d) Skôr nie.	1	14 %
e) Rozhodne nie.	1	14 %

B: Spôsob regulácie lobingu

5. Vnímate potrebu určitým spôsobom upravovať v prostredí Slovenskej republiky pôsobenie organizovaných záujmov/lobistov (napr. MVO, asociácií, profesionálnych lobingových agentúr, „in-house“ lobistov, atď.) pri ich komunikácii so štátnymi úradníkmi za účelom ovplyvniť legislatívu, politické alebo administratívne rozhodnutia?

a) Rozhodne áno.	2	20 %
b) Skôr áno.	5	50 %
c) Nevie.	0	0 %
d) Skôr nie.	3	30 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

6. Akú formu úpravy pôsobenia organizovaných záujmov/lobistov by ste boli ochotní podporiť?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Právnu úpravu založenú na povinnom podriadení sa. Jej dodržiavanie by bolo vynucované štátnymi orgánmi.	3	33,3 %
b) Právnu úpravu založenú na dobrovoľnosti k jej prístúpeniu. Jej dodržiavanie by bolo kontrolované štátnymi orgánmi.	2	22,2 %
c) Samoregulačnú úpravu založenú na dobrovoľnosti k jej prístúpeniu. Jej dodržiavanie by vynucoval ten-ktorý predstaviteľ organizovaných záujmov (konzultačná agentúra, NGO, profesná komora, atď.).	4	44,4 %
d) Nevie.	0	0 %
e) Iná možnosť- uveďte:	0	0 %

7. Ktoré z nasledujúcich opatrení, týkajúcich sa právnej úpravy lobingu, ktorej dodržiavanie by bolo vynucované štátnymi orgánmi, by ste boli ochotní podporiť?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Register lobistov.	5	42 %
b) Kódex správania sa.	7	58 %
c) Iná možnosť – uveďte:	0	0 %
d) Nevie.	0	0 %

C: Registrácia jednotlivých lobistov

8. V prípade, že ste ochotný podporiť vytvorenie registra lobistov, mala by byť, podľa Vás, povinnosť registrácie lobistov upravená naplnením určitých kritérií?

a)	Rozhodne áno.	3	43 %
b)	Skôr áno .	3	43 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	1	14 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

9. Aké kritérium by malo upravovať povinnosť registrácie lobistov?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Zámer kontaktovať verejných činiteľov.	5	42 %
b)	Percentuálny pomer náplne pracovnej činnosti, ktorá je zameraná na lobistické aktivity.	3	25 %
c)	Výška finančných prostriedkov vynaložená na lobing/ resp. získaná z lobistických aktivít.	1	8 %
d)	Dĺžka trvania lobistického kontaktu.	0	0 %
e)	Neviem.	2	17 %
f)	Iná možnosť – uveďte: - To, čo bude v zákone.	1	8 %

9. 1. V prípade, že by zákonná úprava lobingu stanovovala povinnosť registrácie lobistov po zisku/útrате určitého obnosu finančných prostriedkov z lobistických aktivít, ako by mala byť, podľa Vás, určená výška týchto finančných prostriedkov?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Viac ako €370 (\$500) ³⁶ .	3	43 %
b)	Viac ako €74 (\$100).	0	0 %
c)	Viac ako €37 (\$50).	0	0 %
d)	€37 alebo menej.	1	14 %
e)	Neviem.	1	14 %
f)	Iná možnosť – uveďte: - Vôbec to tam nedávať. - Bez ohľadu na sumu.	2	29 %

9. 2. V prípade, že by zákonná úprava lobingu stanovovala povinnosť registrácie lobistov po uplynutí určitej doby, v rámci ktorej už reálne prebiehal lobistický kontakt, koľko dní, by, podľa Vás, mohlo byť povolené, aby lobing prebiehal bez registrácie?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	16 alebo viac dní.	0	0 %
b)	11 - 15 dní.	1	14 %
c)	6 – 10 dní.	0	0 %
d)	1 – 5 dní.	1	14 %
e)	0 dní / lobing nemôže prebiehať bez predchádzajúcej registrácie lobistu.	2	29 %
f)	Neviem.	2	29 %
g)	Iná možnosť – uveďte: - Táto otázka by mala byť upravená na základe spoločenskej diskusie.	1	14 %

³⁶ Pri prepočte uvedených súm z amerických dolárov na eurá som pracovala s výmenným kurzom z dňa 16. 2. 2011, ktorý bol na hodnote 1,3510 USD za 1 € (Národná banka SR). Ten istý kurz používam i vo zvyšku dotazníka.

10. Ako často by lobisti, podľa Vás, mali byť povinní aktualizovať svoju registráciu?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Po prvej registrácii by uvedené údaje nemuseli aktualizovať.	0	0 %
b) Každé 2 roky.	1	14 %
c) Každoročne alebo častejšie.	1	14 %
d) Po tom, ako nastane zmena akéhokoľvek údaje, ktorý v registrácii uviedli.	5	71 %
e) Neviem.	0	0 %
f) V inej frekvencii – uveďte:	0	0 %

11. V prípade, že by boli lobisti povinní aktualizovať svoju registráciu po tom, ako nastane zmena akéhokoľvek nimi pôvodne uvedeného údaje, v priebehu akej časovej lehoty by k tejto aktualizácii malo dôjsť?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) V priebehu 16 alebo viac dní.	2	29 %
b) V priebehu 11 - 15 dní.	1	14 %
c) V priebehu 6 – 10 dní.	1	14 %
d) V priebehu 1 – 5 dní.	1	14 %
e) V priebehu 0 dní/okamžite.	2	29 %
f) Neviem.	0	0 %
g) Iná možnosť – uveďte:	0	0 %

12. Ktoré z nasledujúcich informácií by, podľa Vás, mali byť lobisti v rámci registrácie povinní uviesť?**1) Oblasti svojo pôsobenia**

a) Rozhodne áno.	5	62,5 %
b) Skôr áno .	2	25 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	1	12,5 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

2) Číslo konkrétnych legislatívnych návrhov

a) Rozhodne áno.	4	50 %
b) Skôr áno .	3	37,5 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	1	12,5 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

3) Meno/názov každého svojho zamestnávateľa

a) Rozhodne áno.	3	37,5 %
b) Skôr áno .	2	25 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	3	37,5 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

4) Doplňujúce informácie o type pracovného pomeru alebo kontraktu

a) Rozhodne áno.	1	14 %
b) Skôr áno.	3	43 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	3	43 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

5) Informácie o nákladoch vynaložených na lobing (tzv. spending disclosure)

a)	Rozhodne áno.	3	43 %
b)	Skôr áno.	2	29 %
c)	Neviem.	1	14 %
d)	Skôr nie.	1	14 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

6) Mali by priložiť svoju fotografiu

a)	Rozhodne áno.	1	14 %
b)	Skôr áno.	5	71 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	1	14 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

D: Zverejňovanie výdavkov jednotlivých lobistov

13. V prípade, že by zákonná úprava vyžadovala od lobistov, aby uverejňovali informácie o svojich nákladoch (výdajoch) vynaložených na lobing, mali by byť, podľa Vás, povinní tieto informácie uverejňovať pravidelne?

a)	Rozhodne áno.	1	20 %
b)	Skôr áno.	2	40 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	2	40 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

14. V rámci akej frekvencie by, podľa Vás, mali byť lobisti povinní uverejňovať údaje o výdajoch?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	V priebehu 2 rokov aspoň 3 krát.	3	60 %
b)	V priebehu 2 rokov 4 – 6 krát.	1	20 %
c)	V priebehu 2 rokov 7 – 9 krát.	0	0 %
d)	V priebehu 2 rokov 10 alebo viac krát.	0	0 %
e)	Neviem.	1	20 %
f)	Iná frekvencia – prosím uveďte:	0	0 %

15. Ktoré z nasledujúcich informácií by, podľa Vás, mali byť lobisti v rámci správ o výdajoch povinní uviesť?

1) Výšku svojej odmeny/platu

a)	Rozhodne áno .	0	0 %
b)	Skôr áno.	4	80 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	1	20 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

2) Výdaje by mali uverejňovať v rôznych kategóriách (napr. dary, zábava, poštovné, atď.)

a)	Rozhodne áno.	0	0 %
b)	Skôr áno.	3	75 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	1	25 %

e) Rozhodne nie . 0 0 %

3) Mali by identifikovať zamestnávateľa/klienta, v ktorého mene vynaložili určitý konkrétne uvedený výdaj

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	2	40 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	1	20 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

4) Príjemcu určitého výdaju

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	3	60 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	1	20 %
e) Rozhodne nie .	0	0 %

5) Presný dátum vynaloženia konkrétneho výdaju

a) Rozhodne áno .	1	20 %
b) Skôr áno.	1	20 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	2	40 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

6) Podrobnejší popis konkrétneho výdaju

a) Rozhodne áno.	2	40 %
b) Skôr áno.	0	0 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	2	40 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

6. 1. Aké opatrenie týkajúce sa uvádzania výdajov lobistu by bolo pre Vás akceptovateľné?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Žiadne výdaje by nemuseli byť detailne rozpisané.	2	40 %
b) Detailný rozpis výdajov by sa mal vyžadovať v prípade, že dosahujú hodnotu nad € 74 (\$ 100).	2	40 %
c) Detailný rozpis výdajov by sa mal vyžadovať v prípade, že dosahujú hodnotu nad € 18 (\$ 25).	0	0 %
d) Detailný rozpis výdajov by sa mal vyžadovať v prípade, že dosahujú hodnotu € 18 a menej.	0	0 %
e) Všetky výdaje by mali byť detailne rozpisované.	0	0 %
f) Neviem.	1	20 %
g) Iný model – uveďte:	0	0 %

7) Oblasť svojho pôsobenia

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	3	60 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	0	0 %

e) Rozhodne nie . 0 0 %

8) Číslo konkrétnych legislatívnych návrhov, v súvislosti s ktorými sa angažujú

a) Rozhodne áno.	2	40 %
b) Skôr áno.	2	40 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

9) Výdaje, ktoré vynakladajú na príbuzných verejných činiteľov

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	0	0 %
c) Neviem.	2	40 %
d) Skôr nie.	2	40 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

10) Informácie o priamych obchodných vzťahoch s verejnými činiteľmi, kandidátmi na verejné funkcie alebo členmi ich domácnosti

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	0	0 %
c) Neviem.	2	40 %
d) Skôr nie.	2	40 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

11) V prípade, že lobista za stanovené obdobie nevynaložil žiadny výdaj na lobing, mal by, podľa Vás, napriek tomu podávať správu o výdajoch, tzv. správu o nečinnosti?

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	1	20 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	1	20 %
e) Rozhodne nie.	1	20 %

16. Mala by zákonná úprava lobingu, podľa Vás, upravovať obdarúvanie verejných činiteľov jednotlivými lobistami?

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	2	40 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	1	20 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

16. 1. V prípade, že súhlasíte s legislatívnou úpravou problematiky dávania darov, resp. podávania správ o daroch, aké opatrenia by pre Vás boli akceptovateľné?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Dary by sa nemuseli ohlasovať.	1	20 %
b) Dary by sa museli ohlasovať.	1	20 %
c) Možnosť dávať dary by bola obmedzená a jednotlivé dary by museli byť ohlasované.	2	40 %
d) Dary by boli zakázané.	1	20 %
e) Neviem.	0	0 %

f) Iná možnosť – uveďte: 0 0 %

17. Mala by zákonná úprava lobingu, podľa Vás, upravovať problematiku darovania príspevkov na predvolebnú kampaň?

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	2	40 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	1	20 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

17. 1. Aké zákonné ustanovenie v oblasti darovania príspevkov na predvolebnú kampaň, resp. podávania správ o týchto príspevkoch by pre Vás bolo akceptovateľné?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Príspevky by boli povolené a nevyžadovalo by sa ich zverejnenie.	0	0 %
b) Príspevky by boli povolené, požadovalo by sa ale ich zverejnenie.	4	80 %
c) Príspevky by boli zakázané.	0	0 %
d) Neviem.	1	20 %
e) Iná možnosť – uveďte:	0	0 %

E: Zverejňovanie výdajov zamestnávateľa

18. Mala by zákonná úprava lobingu, podľa Vás, vyžadovať, aby správy o výdajoch podávali i zamestnávateľa/klienti lobistu?

a) Rozhodne áno.	0	0 %
b) Skôr áno.	3	60 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	1	20 %

19. Mali by byť, podľa Vás, zamestnávateľa/klienti lobistu v rámci správ o výdajoch povinní uviesť výšku odmeny/platu lobistu?

a) Rozhodne áno.	0	0 %
b) Skôr áno.	2	40 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	1	20 %
e) Rozhodne nie.	1	20 %

F: Elektronické podanie

20. Mala by byť, podľa Vás, poskytovaná možnosť elektronickej registrácie lobistov/zamestnávateľov?

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	4	80 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	0	0 %

e) Rozhodne nie.	0	0 %
------------------	---	-----

21. Mala by byť, podľa Vás, poskytovaná možnosť elektronického podania správ o výdajoch lobistov/zamestnávateľov?

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	3	60 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

22. Malo by byť, podľa Vás, poskytované školenie o tom, ako vyplňať elektronickú registráciu/správu o výdajoch?

a) Rozhodne áno.	1	20 %
b) Skôr áno.	3	60 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

23. Vzory registračných formulárov/správ o výdajoch by, podľa Vás, mali byť dostupné na internete?

a) Rozhodne áno.	3	60 %
b) Skôr áno.	1	20 %
c) Neviem.	1	20 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

G: Sprístupnenie informácií verejnosti

24. Jednotlivé informácie o lobistoch a ich zamestnávateľoch/klientoch zozbierané v rámci registrácie a správ a výdajoch by, podľa Vás, mali byť sprístupnené verejnosti?

a) Rozhodne áno.	3	75 %
b) Skôr áno.	1	25 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

24.1. V akom formáte by, podľa Vás, mali byť sprístupnené zoznamy aktívnych lobistov?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Ako fotokópie, ktoré by poskytovala kancelária kontrolného orgánu.	0	0 %
b) Ako PDF alebo obrázkové súbory prístupné na internete.	1	20 %
c) Vo forme elektronickej databázy s možnosťou vyhľadávania.	3	60 %
d) Vo forme stiahnuteľných súborov a databáz prístupných na internete.	1	20 %
e) Nemali by byť sprístupnené.	0	0 %
f) Neviem.	0	0 %
g) Iná možnosť – uveďte:	0	0 %

24.2. V akom formáte by, podľa Vás, mali byť sprístupnené správy o výdajoch?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a) Ako fotokópie, ktoré by poskytovala kancelária kontrolného orgánu.	0	0 %
b) Ako PDF alebo obrázkové súbory prístupné na internete.	2	40 %
c) Vo forme elektronickej databázy s možnosťou vyhľadávania.	2	40 %
d) Vo forme stiahnuteľných súborov a databáz prístupných na internete.	1	20 %
e) Nemali by byť sprístupnené.	0	0 %
f) Neviem.	0	0 %

g) Iná možnosť – uveďte:

0 0 %

24. 3. Náklady na vyhotovenie kópie vyššie uvedených dokumentov by mali byť:

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Menej ako 19 centov (25€).	1	25 %
b)	19 centov alebo viac.	0	0 %
c)	Neviem.	3	75 %

25. Mali by byť, podľa Vás, uverejňované súhrnné informácie o celkových ročných nákladoch na lobing (vynaložených tak zo strany lobistov, ako i ich zamestnávateľov/klientov)?

a)	Rozhodne áno.	1	25 %
b)	Skôr áno.	3	75 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	0	0 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

26. Súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami?

26. 1. Kontrolný orgán by mal informácie o celkových nákladoch na lobing uverejňovať podľa záväzných termínov odovzdania správ o výdajoch, t.j. vždy po uplynutí týchto termínov a sumarizácii podaných informácií.

a)	Rozhodne áno.	1	25 %
b)	Skôr áno.	3	75 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	0	0 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

26. 2. Kontrolný orgán by mal informácie o celkových nákladoch na lobing uverejňovať podľa odvetví, ktoré lobisti zastupujú.

a)	Rozhodne áno.	1	25 %
b)	Skôr áno.	3	75 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	0	0 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

26. 3. Zoznamy lobistov, ktoré sú prístupné verejnosti, by mali byť aktualizované v nasledujúcej frekvencii:

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Polročne alebo zriedkavejšie.	2	50 %
b)	Mesačne.	1	25 %
c)	Týždenne.	0	0 %
d)	Denne.	1	25 %
e)	Nemali by byť vôbec aktualizované.	0	0 %
f)	Neviem.	0	0 %
g)	Iná frekvencia – uveďte:	0	0 %

H: Vynútenie dodržiavania

27. Jednotlivé informácie o lobistoch a ich zamestnávateľoch/klientoch zozbierané v rámci registrácie a správ a výdajoch by, podľa Vás, mali byť kontrolované?

a)	Rozhodne áno.	2	40 %
b)	Skôr áno.	2	40 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	1	20 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

27. 1.Kto by mal, podľa Vás, disponovať autoritou na vykonávanie povinných hodnotení alebo kontrol?

(Pri otvorených otázkach máte možnosť vybrať si z ponúkaných možností viacej variant.)

a)	Štátna agentúra.	1	25 %
b)	Konkrétne ministerstvo.	1	25 %
c)	Nevládna organizácia.	1	25 %
d)	Neviem.	0	0 %
e)	Iný orgán – uveďte:	1	25 %

27. 2. Súhlasíte s nasledujúcim tvrdením?

Povinné hodnotenia alebo kontroly by mala reálne vykonávať priamo štátna agentúra.

a)	Rozhodne áno.	0	0 %
b)	Skôr áno.	2	50 %
c)	Neviem.	1	25 %
d)	Skôr nie.	1	25 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

28. Mali by, podľa Vás, zo zákona vyplývať sankcie za neskoré podanie registrácie?

a)	Rozhodne áno.	1	20 %
b)	Skôr áno.	1	20 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	3	60 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

29. Mali by, podľa Vás, zo zákona vyplývať sankcie za neskoré podanie správy o výdajoch?

a)	Rozhodne áno.	1	20 %
b)	Skôr áno.	1	20 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	3	60 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

30. Mali by, podľa Vás, zo zákona vyplývať sankcie za podanie neúplnej registrácie?

a)	Rozhodne áno.	1	20 %
b)	Skôr áno.	0	0 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	4	80 %

e)	Rozhodne nie.	0	0 %

31. Mali by, podľa Vás, zo zákona vyplývať sankcie za podanie neúplnej správy o výdajoch?

a)	Rozhodne áno.	1	20 %
b)	Skôr áno.	0	0 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	4	80 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

32. Súhlasíte s tým, aby boli uverejňované zoznamy previnilcov, ktorým boli udelené pokuty, a to buď na internete, alebo v podobe tlačeneho dokumentu?

a)	Rozhodne áno.	1	25 %
b)	Skôr áno.	2	50 %
c)	Neviem.	0	0 %
d)	Skôr nie.	1	25 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

I: Opatrenia týkajúce sa tzv. „otáčavých dverí“

33. Súhlasíte s tým, aby bolo v systéme ustanovené tzv. „cooling off“ obdobie, ktoré by muselo ubehnúť pred tým, než by sa bývalí zákonodarcovia mohli registrovať ako lobisti?

a)	Rozhodne áno.	2	50 %
b)	Skôr áno.	0	0 %
c)	Neviem.	2	50 %
d)	Skôr nie.	0	0 %
e)	Rozhodne nie.	0	0 %

J: V prípade, že by vláda, člen parlamentu, alebo iný subjekt s právom zákonodarnej iniciatívy predložil návrh zákona o lobingu, za ktoré z nasledujúcich opatrení by ste boli ochotní sa aktívne zasadzovať, resp. prítomnosť ktorých ustanovení by ste v zákone požadovali?

- 1) Okrem lobistov zákonodarných orgánov, zákonom daná definícia rozoznáva i tých lobistov, ktorí kontaktujú iba predstaviteľov vlády. / 3 / 5 %
- 2) Od lobistu sa vyžaduje, aby vyplnil registračný formulár. / 2 / 4 %
- 3) Lobista je povinný sa registrovať po zisku/útrате určitého obnosu finančných prostriedkov. / 2 / 4 %
- 4) Stanovenie konkrétneho časového rámca, v priebehu ktorého môže lobing prebiehať i bez registrácie. / 3 / 5 %
- 5) Od lobistov sa vyžaduje, aby v rámci registrácie uvádzali oblasti svojho pôsobenia, resp. čísla konkrétnych návrhov. / 3 / 5 %
- 6) Od lobistov sa vyžaduje, aby sa opakovane registrovali v určitých pravidelných intervaloch. / 0 / 0 %
- 7) Lobista musí kontrolný orgán informovať o zmenách v registrácii v priebehu konkrétne určeného časového rámca. / 2 / 4 %
- 8) Od lobistu sa vyžaduje, aby k registrácii priložil fotografiu. / 1 / 2 %
- 9) Od lobistu sa vyžaduje, aby v registrácii uviedol meno (názov) každého svojho zamestnávateľa. / 3 / 5 %
- 10) Od lobistu sa vyžaduje, aby v registrácii uvádzal doplnujúce informácie o type svojho pracovného pomeru alebo kontraktu. / 1 / 2 %

- 11) Od lobistu sa vyžaduje, aby zverejňoval informácie o výške vynaložených nákladov na lobing. / 3 / 5 %
- 12) Od lobistu sa vyžaduje, aby informácie o výške vynaložených nákladov na lobing uverejňoval pravidelne, v konkrétne stanovených intervaloch. / 0 / 0 %
- 13) Od lobistu sa vyžaduje, aby v rámci správy o výdajoch uvádzal i výšku svojej odmeny/platu. / 0 / 0 %
- 14) Od lobistu sa vyžaduje, aby svoje výdaje uverejňoval v rôznych kategóriách (napr. dary, zábava, poštovné, atď.). / 1 / 2 %
- 15) Ustanovenie o povinnosti detailného rozpisu výdajov lobistu. / 0 / 0 %
- 16) Od lobistu sa vyžaduje, aby identifikoval zamestnávateľa/klienta, v ktorého mene vynaložil určitý konkrétne uvedený výdaj. / 0 / 0 %
- 17) Od lobistu sa vyžaduje, aby identifikoval i príjemcu určitého výdaju. / 1 / 2 %
- 18) Od lobistu sa vyžaduje, aby uviedol presný dátum vynaloženia konkrétneho výdaju. / 0 / 0 %
- 19) Od lobistu sa vyžaduje, aby uviedol podrobnejší popis konkrétneho výdaju. / 0 / 0 %
- 20) Od lobistu sa vyžaduje, aby v rámci správy o výdajoch uvádzal i oblasť svojho pôsobenia, resp. číslo konkrétneho návrhu. / 1 / 2 %
- 21) Lobista je povinný uverejňovať výdaje, ktoré vynakladá na členov domácnosti, príbuzných verejných činiteľov. / 0 / 0 %
- 22) Lobista je povinný zverejňovať informácie o priamych obchodných vzťahoch s verejnými činiteľmi, kandidátmi na verejné funkcie alebo členmi ich domácnosti. / 1 / 2 %
- 23) Opatrenie týkajúce sa dávania darov, resp. podávania správ o daroch. / 0 / 0 %
- 24) Ustanovenie týkajúce sa darovania príspevkov na predvolebnú kampaň, resp. podávania správ o týchto príspevkoch. / 2 / 4 %
- 25) Od lobistu, ktorý by za stanovené obdobie nevynaložil žiadny výdaj, sa, napriek tomu, vyžaduje, aby podal správu o výdajoch, tzv. správu o nečinnosti. / 0 / 0 %
- 26) Od zamestnávateľov/klientov lobistu sa požaduje, aby aj oni podávali správy o výdajoch. / 0 / 0 %
- 27) Od zamestnávateľov/klientov lobistu sa požaduje, aby v rámci správy o výdajoch uviedli výšku odmeny/platu lobistu. / 0 / 0 %
- 28) Kontrolný orgán má poskytovať možnosť on-line registrácie lobistov/zamestnávateľov. / 2 / 4 %
- 29) Kontrolný orgán má poskytovať možnosť elektronického podania správ o výdajoch lobistov/zamestnávateľov. / 2 / 4 %
- 30) Kontrolný orgán má poskytovať školenie o tom, ako vyplňať elektronickú registráciu/správu o výdajoch. / 3 / 5 %
- 31) Zoznamy aktívnych lobistov by mali byť sprístupnené. / 2 / 4 %
- 32) Správy o výdajoch by mali byť sprístupnené. / 2 / 4 %
- 33) Ustanovenie o nákladoch na vyhotovenie kópie zoznamu lobistov či podaných správ o výdajoch. / 0 / 0 %
- 34) Vzory registračných formulárov/správ o výdajoch majú byť dostupné na internete. / 2 / 4 %
- 35) Štátna agentúra má povinnosť uverejňovať súhrnné informácie o celkových ročných nákladoch na lobing. / 1 / 2 %
- 36) Štátna agentúra má povinnosť informácie o celkových nákladoch na lobing uverejňovať podľa záväzných termínov odovzdania správ o výdajoch, t.j. vždy po uplynutí týchto termínov a sumarizácii podaných informácií. / 0 / 0 %
- 37) Štátna agentúra má povinnosť informácie o celkových nákladoch na lobing uverejňovať podľa odvetví, ktoré lobisti zastupujú. / 0 / 0 %
- 38) Ustanovenie o povinnosti aktualizovať zoznamy lobistov. / 1 / 2 %
- 39) Ustanovenie štátu ako kontrolnej autority. / 2 / 4 %
- 40) Povinné hodnotenia alebo kontroly by mala reálne vykonávať priamo štátna agentúra. / 1 / 2 %
- 41) Ustanovenie sankcií za neskoré podanie registrácie. / 1 / 2 %
- 42) Ustanovenie sankcií za neskoré podanie správy o výdajoch. / 2 / 4 %
- 43) Ustanovenie sankcií za podanie neúplnej registrácie. / 2 / 4 %
- 44) Ustanovenie sankcií za podanie neúplnej správy o výdajoch. / 1 / 2 %
- 45) Zverejnenie zoznamu previnilcov, ktorým boli udelené pokuty, a to buď na internete, alebo v podobe tlačeneho dokumentu. / 2 / 4 %
- 46) Stanovenie tzv. „cooling off“ obdobia, ktoré musí ubehnúť pred tým, než sú zákonodarcovia oprávnení registrovať sa ako lobisti. / 1 / 2 %

K: Efektivita regulácie

1. Máte znalosť o tom, aké konkrétne opatrenia upravujúce lobing boli v prostredí Slovenskej republiky navrhované?

a) Áno, sú mi známe všetky dostupné informácie.	1	25 %
b) Áno, ale mám len základný prehľad.	1	25 %
c) Mám len veľmi malú znalosť o obsahu podaných návrhov.	2	50 %
d) Nie, nemám žiadne informácie.	0	0 %

2. Prispeli by, podľa Vás, navrhované opatrenia k zvýšeniu transparentnosti systému a k väčšej zodpovednosti zainteresovaných aktérov?

a) Rozhodne áno.	0	0 %
b) Skôr áno.	3	75 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	1	25 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

3. Zabezpečil by, podľa Vás, prístup verejnosti k zoznamu lobistov a k informáciám o ich výdajoch väčšiu zodpovednosť zainteresovaných aktérov?

a) Rozhodne áno.	1	25 %
b) Skôr áno.	1	25 %
c) Neviem.	1	25 %
d) Skôr nie.	1	25 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

4. Boli by, podľa Vás, kontroly alebo audity lobistov efektívne pri zabezpečovaní ich zodpovednosti voči systému?

a) Rozhodne áno.	0	0 %
b) Skôr áno.	2	50 %
c) Neviem.	1	25 %
d) Skôr nie.	1	25 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

5. Zabezpečili by, podľa Vás, špeciálne požiadavky týkajúce sa uverejňovania informácií o výdajoch lobistov vyššiu transparentnosť systému?

a) Rozhodne áno.	1	25 %
b) Skôr áno.	2	50 %
c) Neviem.	0	0 %
d) Skôr nie.	1	25 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

6. Myslíte si, že návrh zákona upravujúceho lobing z roku 2000 mal medzery, ktoré by umožňovali jeho obídenie?

a) Rozhodne áno - uveďte:	0	0 %
b) Skôr áno - uveďte:	1	33 %
c) Neviem.	2	67 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

7. Myslíte si, že návrh zákona upravujúceho lobing z roku 2005 mal medzery, ktoré by umožňovali jeho obídenie?

a) Rozhodne áno - uveďte:	0	0 %
b) Skôr áno - uveďte:	1	25 %
c) Neviem.	3	75 %
d) Skôr nie.	0	0 %
e) Rozhodne nie.	0	0 %

8. Vlastný komentár k problematike regulácie lobingu:

(Nasledujúci priestor môžete využiť na uvedenie Vašich pripomienok, postrehov či názorov, týkajúcich sa problematiky regulácie lobingu)

- Legislatívna úprava regulácie lobingu nebude mať vplyv na zásadné obmedzenie korupcie, pokiaľ sa nezmenia niektoré systémové parametre – najmä v ekonomickej oblasti (dosahovanie zisku za každú cenu) a myslenie ľudí (hodnotová orientácia).